

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 6
Vasaris - February 6, 1998

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė sausio 16 d. minėjo 79-ąsias įkūrimo metines. Ta proga grupė Valstybės kontrolės pareigūnų ir kitų darbuotojų apdovanoti atminimo medaliais "Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė" bei padėkos raštais. Dabartinio valstybės kontrolieriaus Vido Kundroto kadencija baigėsi sausio pradžioje, tačiau jis eina savo pareigas, kol Seimas paskirs kitą valstybės kontrolierių.

- Buvusio kandidato į prezidentus Rolando Pavilionio rinkimų štabas sausio 16 d. pirmais įteikė Vyriausiajai rinkimų komisijai agitacinės kampanijos finansinę ataskaitą. Joje teigiama, kad R. Pavilionio rinkimų kampanijai buvo surinkta 43,840, o išleista 43,797 litai. Rinkimų štabo išdininė sakė dar nežinanti, kaip buvęs kandidatas panaudos 42 litų likutį. Įstatymai numato, jog likusios nepanaudotos lėšos turi būti skiriamos tolesnei politinei veiklai.

- Negausios Reformų partijos lyderis Algirdas Pilvelis pareiškė ir kituose Prezidento rinkimuose sieksias valstybės vadovo posto, nors tik ką įvyksiuose jis net nebuvo įregistruotas kandidatu. Sausio 15 d. Vilniaus apygardos teisme A. Pilvelis pralaimėjo eilinę bylą prieš Vyriausiąją rinkimų komisiją. Reformų partijos pirmininkas reikalavo grąžinti jam pareiškimą dėl įregistravimo kandidatu į Prezidentus bei visus už jį surinktus piliečių parašus, tačiau teismas nepatenkino šio ieškinio.

- Liūto ordinas, garbingas Suomijos valstybės apdovanojimas - atiteko Vilniaus pedagoginio universiteto profesorui Stasiui Skrodeniui, Lietuvoje aktyviai puoselėjančiam šios Šiaurės šalies kultūrą. Suomijos Prezidento Martti Ahtisaari paskirta apdovanojimą sausio 15 d., minint 60-ąjį profesoriaus gimtadienį, Vilniuje įteikė ambasadorius Rauno Viemero.

- Sausio 16 d. rytą po ligos mirė Krašto apsaugos ministerijos Civilinės saugos departamento direktorius pulkininkas Gediminas Karolis Pulokas. Šio departamento vadovu pulkininkas G. Pulokas tapo 1992 metų rudenį - tuomet jis buvo paskirtas ir ministro pavaduotoju. G. Pulokas - knygos "Gyventojams apie civilinę gynybą" autorius, jis dalyvavo kuriant Lietuvos civilinės saugos sistemos norminę bazę. Už nuopelnus išvedant Rusijos kariuomenę iš Lietuvos teritorijos G. Pulokas buvo apdovanotas atminimo ženklu, jam buvo įteiktas ir Sausio 13-osios atminimo medalis.

- 1997 m. per pirmuosius devynis mėnesius Lietuvoje sukurtas bendrasis vidaus produktas (BVP) išaugo 6,4%, palyginti su tuo pačiu 1996 metų laikotarpiu, ir sudarė 27 mlrd. 820,6 mln. litų, pranešė Eltai Statistikos departamentas. Vienam gyventojui pernai per pirmus devynius mėnesius teko 7504 litai (palyginamosiomis kainomis), arba 1876 JAV doleriai, sukurtas bendrojo vidaus produkto.

Amerikos Lietuvių Tarybos 57-tojo metinio suvažiavimo dalyviai. Sėdi: Juozas Bagdžius, Antanas Mažeika, dr. Jonas Valaitis, Eugenijus Bartkus, Grožvydas Lazauskas, prof. dr. Jonas Račkauskas, Algirdas Rimas, Matilda Marcinkienė, Stasys Briedis ir Teodoras Blinstrubas.

J. Tamulaičio nuotr.

PASIKEITIMAI PLB ATSTOVYBĖJE

Juozas Gaila, ketverius metus ir penkis mėnesius dirbęs Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos atstovybėje Vilniuje, 1997 gruodžio 18 dieną baigė savo darbą ir sugrįžo namo į Baltimorę. Jis yra buvęs PLB valdybos narys ir JAV LB Krašto valdybos pirmininkas. Šiuo metu visus PLB atstovybės reikalus toliau tvarko administratorė Virginija Grybaitė, tas pareigas atliekanti jau penkeri metai. Ji palaiko kasdieninį ryšį su PLB valdybos pirmininku ir kitais nariais per elektroninį paštą arba fakšą, reikalui esant ir telefonu arba paštu.

PLB valdybos pirmininko pavaduotojas Gabrielius Žemkalnis, gyvenantis Melbourne, Australijoje, ruošiasi vykti į Lietuvą ir ten vasario 13 dieną pradės dirbti kaip naujasis PLB valdybos atstovas Vilniaus atstovybėje. Gabrielius Žemkalnis, gimęs Lietuvoje, II-jo Pasaulinio karo metu gyveno Kaune, kartu su Valdu Adamkumi lankė gimnaziją ir abu su kitais jaunuoliais aktyviai dalyvavo pogrindžio kovoje prieš nacius. Naciai suėmė Gabrielių Žemkalnį ir išvežė į koncentracijos stovyklą Vokietijoje. Vėliau po karo likimas suvedė

abu į Eichstaetto lietuvių gimnaziją Vokietijoje, kurią jis baigė. Žemkalnis išvyko į Australiją, o Adamkus į JAV. Dabar likimas vėl suves juos į Vilnių, kur Gabrielius Žemkalnis atstovaus 30-tyje kraštų veikiančiai Pasaulio Lietuvių Bendruomenei, o naujai išrinktas Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus rūpinsis visais lietuviais Lietuvoje ir užsienyje.

PLB atstovybė sėkmingai veikia daugiau nei penkeri metai Lietuvos Respublikos Seimo trečiuose rūmuose, antrame aukšte. Per atstovybę palaikomi ryšiai su Seimo ir Vyriausybės nariais, Lietuvos spauda, radiju, televizija, Lietuvos mokslo, kultūros, švietimo bei visuomeninėmis organizacijomis, pasikeičiama žiniomis, patarnaujama kraštų Bendruomenėms ir jų žmonėms įvairiais reikalais, ir atstovaujama išeivijos lietuviams. Atstovybė buvo įsteigta 1992 metais, jai patalpas parūpino Lietuvos Respublikos Seimo (tada Lietuvos Aukščiausios Tarybos) vadovai (pirmininkas Vytautas Landsbergis, sekretorius Liudvikas Sabutis).

PLB atstovybės steigimas prasidėjo 1991-1992 metais prof.

dr. Vytauto Bieliausko pirmininkaujamoje PLB valdyboje. Tada pirmuoju PLB atstovu buvo pakviestas dr. Petras Lukoševičius iš Kanados, buvęs Kanados LB KV pirmininkas, kuris kartu su žmona Irena dirbo Vilniuje. Oficialus ir iškilmingas PLB atstovybės patalpų atidarymas įvyko 1992 metų rugsėjo 15 dieną, Broniaus Nainio pirmininkaujamos PLB valdybos darbo pradžioje. Atidaryme dalyvavo Lietuvos valdžios aukščiausieji pareigūnai, dvasiškai, opozicijos nariai, verslininkai, televizijos, radijo ir spaudos žurnalistai, organizacijų vadovai ir kiti asmenys. Atidarymo kaspiną perkirpo LAT pirmininkas Vytautas Landsbergis kartu su premjeru Aleksandru Abišala, patalpas pašventino arkivyskupas A. Bačkis.

Pirmajam PLB atstovui dr. Petriui Lukoševičiui iš Kanados baigus jo darbą Vilniuje, 1993 metų liepos mėnesį jį pakeitė Juozas Gaila iš JAV, o dabar 1998 metų vasario mėnesį tas pareigas tęs Gabrielius Žemkalnis iš Australijos. Tokiu būdu Pasaulio Lietuvių Bendruomenei ir išeivijos lietuviams atstovauja pasikeisdami didžiųjų Bendruomenių patyrę darbuotojai. **PLB inf.**

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS NESIJAUČIA NUSIKALTĖS

Sveikatos apsaugos ministro habilituotas daktaras, profesorius Juozas Galdikas naujos Vyriausybės veikloje nedalyvaus, tačiau nesijaučia kaltas dėl to, kuo yra kaltinamas. Tai jis pareiškė sausio 16 dieną surengtoje spaudos konferencijoje.

Vyriausybės komisija nustatė, kad ministras J. Galdikas, paimdamas (paskui grąžino į kasą) 22 tūkst. litų už įstatymų bei poįstatyminių aktų rengimą nusižengė tarnybinei etikai. **ELTA**

LIETUVOJE BUS VIDURIO EUROPOS LAIKAS

Vyriausybė pritarė Europos reikalų ministrės pasiūlymui nuokovo 29 dienos Lietuvoje įvesti Vidurio Europos laiką - Greenwich laikas plius 1 valanda. Pagal šią laiką juosta gyvena tryliką Europos valstybių - nuo Norvegijos iki Italijos. Iki 1940 metų ši laiką juosta galiojo ir Lietuvoje. Europos reikalų ministrė Lai-

mutė Andrikienė teigia, kad, perėjus prie Vidurio Europos laiko, Lietuvos atstovai galės žymiai racionaliau bendradarbiauti su daugelio Europos valstybių pareigūnais, verslininkais ir keliaudami išvengs nepatogumų, kurie kyla dėl skirtingų laikų juostų. Latvija ir Estija gyvena Rytų Europos laiku. **LR**

V. ADAMKUS NEIGIA LENKIJOS ŽURNALO INTERPRETACIJAS

Išrinktas Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus mano, kad Karaliaučiaus srities klausimas tarptautinės bendrijos yra galutinai išspręstas, o Lietuva jokių pretenzijų dėl šios teritorijos statuso neturi. Tai teigiama sausio 14 d. išplatintame naujojo šalies vadovo atstovo spaudai pareiškime.

V. Adamkus tuo būdu paneigė kada nors Lenkijos žurnalui "Wprost" sakęs, kad Karaliaučiaus srities klausimas tebėra tarptautinė problema. Šiame leidinyje tvirtinama, kad naujasis Lietu-

vos Prezidentas užsiminė, jog Potsdamo konferencijoje Karaliaučiaus sritis Sovietų Sąjungos administravimui buvo perduota tik laikinai ir kad šis klausimas dar nebaigtas spręsti.

V. Adamkaus atstovas pažymėjo, jog naujasis Prezidentas niekada nėra davęs interviu "Wprost". Jis taip pat pažymėjo, jog V. Adamkus ne kartą žadėjo grįsti Lietuvos užsienio politiką gerais kaimyniniais santykiais ir konstruktyviu bendradarbiavimu su Rusija.

ELTA

V. ADAMKUI ĮSPŪDĮ PADARĖ NERIES VINGIS, MATOMAS IŠ BALKONO

Naujuoju Prezidentu išrinktas Valdas Adamkus apžiūrėjo remontui rengiamą valstybės vadovo tarnybinį butą prestižiniame Vilniaus Turniškių rajone. Kartu buvo ir V. Adamkaus bičiulis, Prezidentūros reikalų perėmimo komisijos vadovas Raimundas Mieželis ir dabartinio Prezidento Algirdo Brazausko kanceliarijos atstovai. V. Adamkui Prezidento tarnybinis butas patiko. Ypač didelį įspūdį jam paliko iš balkono matomas Neries vingis. Išrinktasis Prezidentas nenorėtų keisti miegamojo ir virtuvės kambarių bei židinio

vietsos.

Prezidento tarnybinis butas rengiamas kapitaliniam remontui, kuris nebuvo čia atliekamas nuo namo pastatymo prieš tris dešimtmečius. Remontas užtruks apie pusmetį ir kainuos apie pusę milijono litų. Tarnybinio buto remonto metu naujasis Prezidentas laikinai gyvens kitame bute, kuris dar neparengtas.

Kadenciją baigiantis Prezidentas A. Brazauskas iš tarnybinio buto į greta esančią vilą, kurią jam suteikė valstybė, persikėlė sausio pradžioj.

ELTA

BALTIJOS ŠALYS NEBUVO OKUPUOTOS?

Rusijos užsienio reikalų ministerijos dokumente skelbiama, kad Sovietų Sąjunga iki Antrojo pasaulinio karo nebuvo okupavusi ar aneksavusi Baltijos valstybių. Ministerijos laiške Rusijos parlamentui sakoma, kad 1940 metais užėmus Baltijos valstybes, tarptautinė teisė nebuvo pažeista, nes iki karo tarptautinėje teisėje nebuvo straipsnio, drau-

džiančio kitoms valstybėms grąsinti jėga. Rusijos nuomone, grąsinimas jėga tarptautinės teisės pažeidimu tapo tik priėmus Jungtinių Tautų Chartiją. Be to, pasak Rusijos užsienio reikalų viceministro, visų trijų Baltijos valstybių parlamentai 1940 metais oficialiai pasiprašė priimami į Sovietų Sąjungą.

R

APDOVANOJIMAI

Vyriausybė pateikė Seimui ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymo pataisas, kuriose siūloma apdovanoti abu Lietuvos prezidentus - dabartinį ir išrinktąjį. Šią nuostatą ketinama taikyti ir būsimiems prezidentams. Tais pačiais aukščiausiais apdovanojimais siūloma įvertinti ir Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio nuopelnus. Jeigu iki

inauguracijos - vasario 25 dienos - Seimas priims Vyriausybės siūlomus pataisas, Vytauto Didžiojo ordinas su aukso grandine ir Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino pirmojo laipsnio ordinas bus įteiktas Algirdui Brazauskui, Valdui Adamkui ir Vytautui Landsbergiui. Kaip juokavo kai kurie Seimo nariai - "nueinančiam, ateinančiam ir amžinajam".

LR

PENSIJA DVIGUBAI DIDESNĖ NEI ATLYGINIMAS

Išrinktasis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus iš JAV gaus pensiją, kuri bus dvigubai didesnė nei jo atlyginimas Lietuvoje. Dienraščio "The Washington Post" žiniomis, už 29 metų tarnybą JAV administracijoje Valdas Adamkus gaus maždaug

5000 USD pensiją, t. y. 20 tūkst. litų. Lietuvos Prezidento atlyginimas, kuris prilygintas 12 vidutinių atlyginimų, dabar yra apie 11 tūkst. litų. Atskaičiavus mokesčius, Prezidentui grynaisiais lieka apie 7 tūkst. litų.

LR

UNIVERSITETO MOKSLININKAI PARDAVĖ PIRMAJĄ SAVO LICENCIJĄ

Kauno technologijos universiteto (KTU) mokslininkai privačiai bendrovei "Šiluma" pardavė pirmąją savo sukurtos originalios technologijos licenciją. Tai - naujasis kalcio hidroslilikatų (KHS) sintezės gavimo būdas. Taikant šią technologiją, karščiui atsparių medžiagų gamybai galima panaudoti pramonines atliekas. Bendrovė "Šiluma" pagal nupirktą iš KTU mokslininkų patentą pradėjo gaminti KHS karščiui atsparias plokštes. Šios

plokštės naudojamos džiovklose, krosnyse, katiluose, šaldytuvuose, laivų statyboje bei kitur. Gaminis galima mechanškai apdoroti, derinti su įvairiomis organinėmis ir neorganinėmis medžiagomis. KTU mokslininkų teigimu, pritaikius jų išradimą, ekologiškai švari tampa ne tik produkcija, bet ir gamybos procesas. Iki šiol mokslininkai labiau pabrėždavo mokslo straipsnius, o išradymai skirdavo mažiau dėmesio. **LA**

Prel. dr. J. Prunskio sukakčių minėjimas

Aldona Šmulkštienė

1998 m. sausio 11 d. Palaimintojo J. Matulaičio Lietuvių Misijos bažnyčioje Lemonte buvo atlaikytos šv. Mišios, kurias koncelebravo kun. A. Paliokas, SJ, ir kun. L. Zaremba, SJ, pamokslą pasakė kun. A. Paliokas, giedojo Misijos choras. Tuojau po šv. Mišių visi rinkosi į netoli esančius Ateitininkų Namus, kur 1 val. prasidėjo prelato dvigubo jubiliejaus - 90 m. amžiaus ir 65 m. kunigystės - minėjimas. Dalyviai galėjo apžiūrėti prel. dr. J. Prunskio knygų ir straipsnių iškarpų parodėlę, paruoštą R. Marchertienės.

Šventės pradžia ir sveikinimai

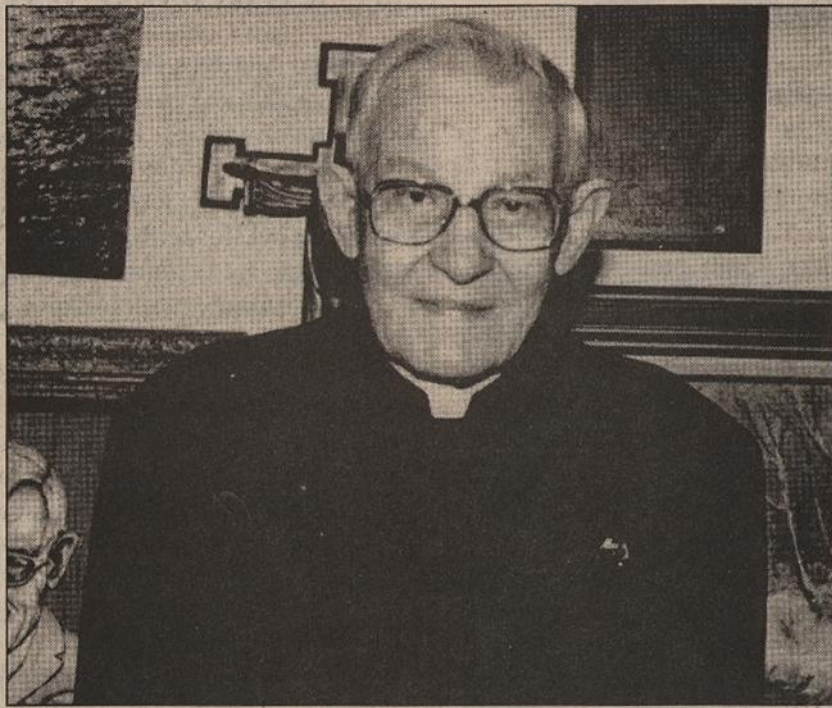
Šventę pradėjo rengimo komiteto pirm. Birutė A. Vindašienė, sveikindama sukaktuvininką ir labai gausiai susirinkusius jo gerbėjus. Programa pravedė ji pakvietė Juozą Polikaitį, kuris irgi sveikino Prelatą su garbinga sukaktimi ir kvietė kun. A. Palioką, SJ, sukalbėti malda. Jis taip pat Prelatą pasveikino Tėvų Jėzuitų ir Palaimintojo J. Matulaičio misijos vardu.

Sekė labai gausūs sveikinimo žodžiai. Sveikino Lietuvos garbės gen. kons. V. Kleiza, St. Baras sveikino išrinktojo prezidento Valdo Adamkaus ir savo vardu, Tėv. L. Zaremba - "Laiškai Lietuviams" vardu, kun. V. Bagdonavičius, MIC, - Tėvų Marijonų vardu, Br. Juodelis - "Draugo" dienraščio ir "Draugo" Fondo vardu, B. Jasaitienė - JAV LB Kr. V-bos, visų jos tarybų ir komitetų vardu, kun. R. Gudelis - Panevėžio vysk. J. Preiško ir vyskupijos vardu, M. Rudienė - BALFo ir jo darbuotojų vardu, dr. P. Kisieliūš - Ateitininkų Fondo ir Ateitininkų vardu, sveikino ir seselės Kazimierietės iš Chicago ir Pažaislio, ses. D. Kuzmickaitė sveikino Lietuvos Moterų Vienuolių Konferencijos vardu, R. Penčylienė - Lietuvių Skautų Sąjungos vardu, S. Kuprys - ALRKF vardu, dr. A. Razma - Lietuvių Fondo vardu, J. Variakojienė - Vydūno Fondo vardu, J. Baužys sveikino "Laisvę Fondo ir "I Laisvę" žurnalo vardu, Br. Nainienė - Pasaulio Lietuvių Centro vardu, Br. Polikaitis - Dainavos stovyklavietės direktorių tarybos vardu, dr. J. Valaitis - savo šeimos vardu, dr. J. Meškauskas - senų Kauno draugų vardu, A. Pargauskas - Ateitininkų Namų Valdybos vardu.

Dr. Aldonos Vasiliauskienės žodis

Ji yra LKMA istorijos sekc. vadovė, dėsto Vilniaus un-te ir Jėzuitų gimnazijoje, rašo knygas apie Lietuvos katalikų veikėjus ir juos populiarina įvairiuose renginiuose.

Savo neilgame ir labai sklandžiam žodyje, dr. A. Vasiliauskienė sugebėjo labai gyvai ir įdomiai nusakyti Prelato nueitą kelią, pavadintą "Išpuoselėjęs visus talentus, gautus iš Aukščiausiojo". Ji sakė: "Ir šiandien, minėdami garbingą jubiliejų, mes turime progos dirstelėti į Prelatą - neeilinę asmenybę - sudėtingą ir prasmingą gyvenimo kelią. Žvilgtelėti, susimąstyti ir pasisemti stiprybės". Iš tikro, yra verta susimąstyti, pasižiūrėti, nusistebėti ir semtis stiprybės. Juk Prelatas yra ir kunigas, ir žurnalistas-redaktorius, ir daugelio knygų autorius, ir visuomenininkas bei gerų darbų darytojas, teikiąs paramą daugeliui lietuvių organizacijų, laikraščių, fondų. O kiek jų Prelatas yra sukūręs, gal ir pats nežino. Vertinant jo veiklą ir gerus dar-

Prel. dr. J. Prunskis

bus jis yra 1952 m. pakviestas nariu "Gyvųjų rašytojų katalikų galerijos" (Tarptautinio rašto žmonių sambūrio), 1987 m. šv. Tėvas jį pakėlė prelatu, o 1997 m. Utenos rajono t-ba paskelbė jį Utenos miesto garbės piliečiu! O kiek dar daug jis turi įvairių garbės diplomų, mecenato vardo diplomų! Pati prelegentė parąšė knygą "Gyvenimas Dievui ir Lietuvai". Baigdama, ji sveikino Prelatą LKMA vardu ir pridūrė, kad "Dievo palaimos linki knygos autorė, uteniškai, kupiškėnai ir Lietuvos žmonės, besirūpinantys Tautos dvasingumu bei gerove".

Meninė programa ir kitos kalbos

Šeimos vardu kalbėjo ir Prelatą sveikino jo jauniausioji sesuo dr. Ona Jarūnienė.

Viena jos dukra, Rūta Suliene, perskaitė Eduardo Vaitkevičiaus eilėraštį, skirtą Prelatui, o kita

Prel. dr. J. Prunskį jo 90 m. amžiaus ir 65 m. kunigystės jubiliejaus proga sveikina A. Pargauskas, At-kų Namų valdybos pirmininkas, Ateitininkų Namuose, Lemonte, 1998.I.11

Viktoro Kučo nuotr.

dukra, dr. Dalia Sadauskienė, perskaitė giminių sveikinimo laišką iš Lietuvos. Jos dukrytė Nora įteikė Prelatui gėlių.

Aktorė Audrė Budrytė gražiai paskaitė Bernardo Brazdžionio posmą, skirtą prel. dr. J. Prunskiui.

Algis Regis kalbėjo apie didžiulį teigiamą įnašą, kurį Prelatas padarė Amerikos lietuviams, ypač jaunimui, atvykęs į JAV 1944 m.

J. Polikaitis dar suminėjo daugelio sveikintųjų vardus, nes tekstus perskaityti jau pritrūko laiko.

B. Vindašienė įteikė Prelatui gintarų papuoštą sveikinimo knygą.

Prelato žodis

Prieš pradėdam Prelatui kalbėti, visi pagerbė jį atstojimu. Kadangi Prelatas mėgsta humorą, tad ir savo kalbą jis pradėjo A. Barono žodžiais: "Kai nugyvenai 90 metų, tai ir mirti bus ne sar-

mata".

Prel. dr. J. Prunskis sakė, kad jau 80 m. yra ateitininkas ir džiaugėsi galėdamas gyventi Ateitininkų Namuose, kuriuos jis vadina rūmais.

Prelatas prisiminė At-kų Namais besirūpinantį A. Pargauską ir netoli gyvenančius dar du Juozus: Polikaitį ir Baužį, su kuriais dažnai At-kų Namuose susitinka. Dėkojo sesutei ir jos vyrui dr. Albinui ir dukterėčioms, kurie dažnai atvažiuoja pas jį ir daug jam padeda. Prisiminė, kad iš prieš 65 m. išventintų 23 kunigų likę gyvi tik jis ir kun. K. Kuzminskas, dabar gyvenantis Lietuvoje. O dėl visų jo paminėtų mecenatų darbų jis sakė: "Aukojau ir aukosiu, kol gyvas būsiu!" Jis dėkojo dr. A. Vasiliauskienei ir visiems atsilankiusiems, sakė: "iki sąrašų sugraudino Jūsų gerumas ir palankumas, o šilti prisiminimai mane lydės iki pat mirties".

"Naujoji Romuva", Nr. 5-6

Šis "Naujosios romuvos" numeris pradedamas Arvydo Šliogerio žodžiais apie pasaulio ir žmogaus netobulumą. O jau ketvirtam puslapy Algirdas Gaižutis ("Istorija ir kančios ašmenys") klausia, "kodėl kenčia žmogus, ir kodėl dažniausiai kenčia tikrai garbingas žmogus".

Tradiciškai prisimenami "Naujosios romuvos" redaktoriai J. Keliuotis bei V. Daunys. Šįkart spausdinama V. Daunio užrašų ištrauka ir prieškarinis žurnalisto W. Abramovičiaus pokalbis su J. Keliuočiu. Šiame pokalbyje aptariami lietuvių bei lenkų santykiai, bendradarbiavimo galimybės, įvairių kultūrų poveikis Lietuvos kultūrai.

Kultūrų tarpusavio sąveika svarstoma ir Oskaro Milašiaus atsakymuose į žurnalo "Chalom" anketą. Tik šįkart dėmesio centre - žydai ir Vakarų Europos kultūra. O Milašius prisipažįsta, kad ne kartą arabų šalyse bei Rusijoje pats buvo palaikytas žydu.

O štai Elina Naujokaitienė straipsnyje "Vytautas Mačernis ir Oskaras Milašius" mėgina apčiuopti gijas tarp šių dviejų poetų bei mastytojų, pabrėžiama, kad V. Mačernis "buvo vienas svarbių Lietuvos integracijos į Vakarų kultūrą etapų".

Vartydamas "Naujosios romuvos" puslapius, skaitytojas gali išvysti nuostabią mozaiką, kurią sudaro įvairių laikotarpių asmenybių mintys, nuojautos, nuotalkos, požiūriai į aplinką, praeitį bei ateitį. Pavyzdžiui, J. Keliuotis (1940 m.) troškta, "kad Vilnius taptų šio naujojo sugyvenimo židiniu, spinduliuojančiu visoje Rytų Europoje"; O. Milašius (1924 m.) linki: "Teesie Chalom žemėje ir gera valia žmonėse"; V. Daunys (1992 m.) pranašauja, kad "praeis keleri metai, gal dešimtmetis, ir kalbės

ti apie brežnevinius laikus bus imanoma, deja, tik kaip apie mitologinius"; tuo tarpu A. Šliogeris (šiomet), aptardamas Arūno Sverdiolo knygą "Steigtis ir sauga", nukerta, kad "Atėjo laikas mastyti: mastyti aiškiai, paprastai, šaltakraujiškai, negailestingai ir net žiauriai".

Po šio pareiškimo nedrąsiai atsiverčiau "Vasaros paraštę", kurioje eiliakalio Alio Balbieriaus eilėraštis "Galimybės menas". Betgi štai kas jame rašoma:

Sapnų mirazai dykumų lėliukej tarsi žirgai, iš aptvaro ištrūkę, kanopom daužo proto grandines.

Taip, taip. Dabar jau galima žvilgtelėti ir į kito eiliakalio Vlado Baziūno postringavimus apie naujausią A. Balbieriaus eilėraščių rinkinį "Sapno pėdsakai". Gaila, nuo supimosi tai ant vienos (už), tai ant kitos (prieš) svarstyklų lėkstelės V. Baziūniui apsvaigsta galva, ir galiausiai jis užsiima ne "Sapno pėdsakų", o savo rašinio intonacijų analize.

Pačiame žurnalo vidury - nu-trūkęs pokalbis "Karnavalas: gyvenimas vaidinant". Čia, Andriaus Konickio "prižiūrėti", A. Šliogeris, A. Andriuskevičius, V. Rubavičius, N. Kasatkina, V. Dombrovskis, K. Romanova ir kiti ieško kaukėtumo prasmės karnavale bei gyvenime, aiškina si šio vaidinimo/reiškinio ypatumus.

Minimas artėjantis Tomo Venclovos šešiasdešimtmetis. Pub-

likuojamas Irenos Grudzinskos-Gross "Watas ir Venclova: poetų pokalbis" ir Pavelo Lavrinenco "Dosni puota" (apie T. Venclovos knygas).

Dar daugiau vietos skiriama Laimonui Noreikai. Čia galime perskaityti A. Juozaičio beveik išskirtinį ir jubiliejinį pokalbį su šiuo teatro milžinu ("Aktorius labiausiai priklausomas...") bei paties L. Noreikos išrašus iš dienoraščio "Apie Borisą Dauguvietį".

"Tango" žurnalo redaktorių Robertas Kundrotas "Naujosios romuvos" puslapiuose kalbina kompozitorių Antaną Jasenką, šiuo metu klajojantį triukšmo muzikos erdvėse. Pokalbyje ("Triukšmas - būtina muzikos dalis") paliečiami įvairūs šio kompozitoriaus kūrybos aspektai, savo mintis jis papildė schemomis... Vis dėlto pašnekovams koją kyštelėjo judviejų bičiulystė, ir jie prasmego šleikščiame narcisizmo sirupe.

Visiškai kita linkme mintis nukreipia itališkos bei dviejų lietuviškų lopšinių sugretinimas, taip pat Andrio Mičulio monografijos fragmentas "Apie žodžio "kanklės" reikšmę". Čia sužinosime, "kad seniausio kanklių tipo muzikos instrumento reikšmė buvo sielos giesmė, arba dainuojanti siela".

Tačiau tai toli gražu ne visos "Naujosios romuvos" 5-6 numerio publikacijos.

Benediktas Januševičius
LM

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios paripinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - **OHLERT-RUGIERE, Inc.**, 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas gimnadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENITELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

**Paremdami
lietuvišką spaudą,
Jūs remiate
lietuviybę
Amerikoje**

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Spauda tebėra viena iš pagrindinių priemonių žinioms ir idėjoms skleisti. Knygų, laikraščių ir žurnalų tuo tarpu dar neaplenkia nei radijas, nei televizija. Nors tos dvi priemonės Amerikoje

Rašančių ir skaitančių atsakomybė

yra plačiai naudojamos informacijai ir pramogai, bet statistika teberodo, kad 86 nuošimčiai žinių gaunama iš spaudos. Mūsų žinojimas ir išsilavinimas tebepriskaito nuo skaitymo.

Analfabetai nieko neskaitytų, bet su jais mažai kas ir skaitosi. Analfabetizmas yra dar žemos kultūros požymis. Nusmuktų ir aukštesnės kultūros kraštas, jeigu visi susėstų tiksliai prie televizijos aparatų. Krašto kultūra matuojama ne aparatu, o raštu.

Raštas gali būti išgulėjęs šimtus ir tūkstančius metų, bet paimtas ir perskaitytas naujai prakalba, veikia ir uždega. Spauda dėl to dažnai lyginama su liepsna. Įkaitina žmones kilnioms idėjoms, užkuria didžius sąjūdžius; bet ji gali būti ir gaisru, kuris žmonių gyvenimą paverčia nuodėguliais. Spauda daro gera ir pikta, kaip kiekviena priemonė žmogaus rankose. Piktose rankose pasidaro kenkėja: aistrina, suvedžioja, užlieja papiktinimų tvanu, kuris plūsta per kartų kartas. Autoriai nenuvokia, kiek jie žalos tebedaro jau mirę, negalėdami savo raštų neigiamos įtakos sulaukyti. Užtat reikia labai atsargiai rašyti, daug atsargiau negu kalbėti. Kalba nutyla, o raštas tebekalba.

Atsakomybė už parašytą žodį mūsų laikais yra žymiai didesnė negu seniau. Kitados mažiau žmonių skaitė ir mažiau buvo raštų. Šiandien knygos ir laikraščiai liejasi tikru tvanu ir veikia didelės masės žmonių. Kaip jos paveikiamos - geram ar piktam, daug kas priklauso nuo spaudos. Už tą atsako redaktoriai, leidėjai ir rašinių autoriai. Jie svaudo žiezirbas į šiaudų kūgį, jeigu nesiskaito su rašytu žodžiu ir nepajaučia už jį atsakomybės.

Atsakomybė turi ir skaitytojai. Jie turi būti apdairūs, nes skaitinys nuteikia gerai arba pikta minčiai ir veiksmui. Jeigu gera ir pikta skiriama žmonių elgsenai, tai turime skirti ir spaudoje, nes ko nedaroma viešai kitų akivaizdoje, apie tai neskaitytina nė slaptoje. Nėra nieko slapto, kas neprasiveržtų į viešumą. Čia lietuvių liaudies pasibėgimas teisingas: "Su kuo sutapsi, tuo ir pats patapsi". Koki skaitysi laikraštį ar knygą, toks pamažu ir pats pasidarysi. Skaitytas žodis įsirango į vidų ir prašneka žmogumi.

Katalikų atsakomybė už spausdintą žodį siejasi dar su pareiga būti Evangelijos liudytojais. Evangelijų dieviškasis žodis kalba į žmones jau du tūkstančius metų. Jis tebesiprašo skleidžiamas, kad žemėje prasiskleistų Kristaus karalystė. Kiekvienas yra pašauktas būti tos karalystės skelbėju savo žodžiu, veiksmu ir raštu. Krikščionims tai yra pareiga. Spaudos priemonėmis jie turi apaštalausti, skleisti tiesą, liudyti ir ginti tikėjimą. Mūsų laikų apaštalai yra geros spaudos kūrėjai, leidėjai, rėmėjai ir skaitytojai. Jie turi atsverti tą pikta, kuris veržiasi iš ateistinės ir nemoralinės spaudos - laikraščių ir knygų.

Dabartinei spaudai, jos darbuotojams, reikia impulso, kuris priverstų atsižvelgti į savo darbo atsakingumą ir bendrai į moralinę žurnalistikos plotmę, reikia savitos "etiškumo injekcijos". Teisingai pastebėjo kardinolas Martini, kad žurnalisto darbe šiuo metu labiausiai trūksta tylos, laiko ir vietos, kur jis pats savo sąžinės gilumoje galėtų apmąstyti savo veiksmų svorį, galimas jų pasekmes.

Ekologinė žemdirbystė šiaurės Lietuvoje

Alis Balbierius

Biržų ir Pasvalio rajonų aktyvaus karsto zona pastaraisiais metais tapo ekologinės žemdirbystės poligonu. Čia, regis, pats Dievas sukūrė sąlygas ekologiniam ūkininkavimui. Sovietmečiu mažai kas kreipė dėmesį į ypatingą šio krašto jautrumą teršalams, tad pesticidų ir trąšų likučiai greitai patekdavo į požeminius vandenis ir juos smarkiai teršė. Tik atkūrus nepriklausomybę mokslininkų ir gamtosaugininkų balsai pagaliau pasiekė valdžios ausis. 1992 metais LR vyriausybė patvirtino "Požeminio vandens apsaugos nuo užteršimo ir ekologiškai švarios žemdirbystės vystymo intensyvaus karsto zonoje tikslinę programą". Ją nuo 1993 m. vykdė viešoji įmonė "Tatulos programa", anksčiau vadinta "Tatulos fondu".

Ekologinės žemdirbystės plėtra šiame unikaliame gamtiniame regione teikia dvigubą naudą. Sumažėjo požeminio geriamojo vandens tarša, išauginama nemažai ekologiškai švarios žemės ūkio produkcijos. Valdžia čia sugebėjo pademonstruoti pas mus dar sunkiai įkandamą "lazdos ir meduolio" politiką - įstatymais, kai apribojusi žemės naudojimą aktyvaus karsto zonoje, kartu suteikė čia gyvenantiems kaimo žmonėms galimybę plėtoti ekologinį ūkininkavimą, jį paremdama.

"Vien noro ekologiškai ūkininkauti negana, - sako Biržuose įsikūrusios "Tatulos programos" administratorė Valerija Gražinienė. - Reikia ir žinių. Kai tik čia gyvenantys ūkininkai pamatė, kad tai nėra vien tik kalbos ir popieriai, iškart atsirado entuziastų. Jau penkti metai kaip tas susidomėjimas vis didėja. Daug dėmesio iš pradžių buvo skirta ūkininkų švietimui ir mokymui, išleista specialios literatūros apie ekologinę žemdirbystės principus ir būdus. Šiandien tokių ūkių, kurie visiškai nenaudoja chemikalų, regione yra dešimt. Daug daugiau ūkių, kurie yra pareinamojoje arba pradinėje ekologinės žemdirbystės stadijoje. Ūkis laikomas ekologišku, kai ūkininkas turi specialų sertifikatą, kurį išduoda "EKOAGROS".

Ūkininkavimo paskatos

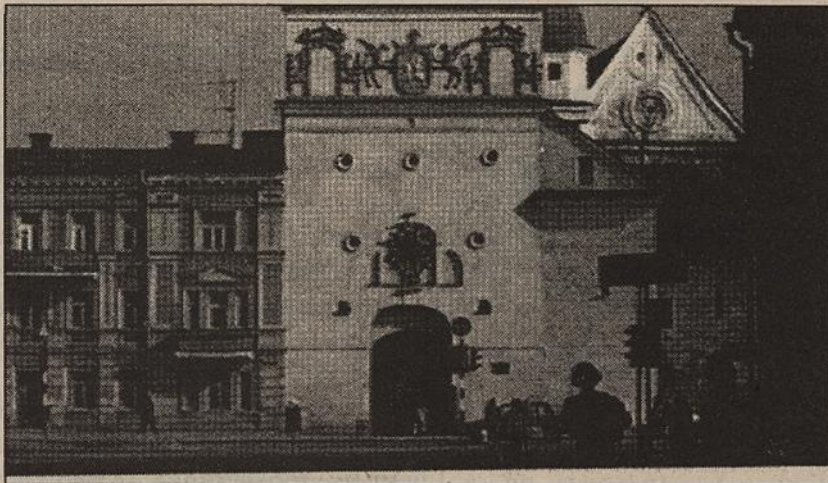
Pirmieji Biržų rajone šio ūkininkavimo ėmėsi ūkininkai Romualdas Armonas, dabartinis Biržų meras Vytautas Zurbas ir kiti. Administratorės V. Gražinienės nuomone, labai rimta paskata buvo beprocentinės paskolos, kurias teikė konkurso tvarka ir pateikus konkretų verslo planą. Ūkininkai ėmė įvairaus dydžio paskolas nuo 10 iki 50 tūkst. litų, gerai apgalvoję savo veiksmus ir užstatę turto. Be šių paskolų, mokymo ir švietimo konkretesnė valstybės parama patvirtinta tik 1997 metais. Ekologiškai ūkininkaujant derlius vis dėlto būna mažesnis negu naudojant chemiją. Prarastąją derliaus dalį pradėta kompensuoti pinigais. Už žaliųjų ir varpinių javų pasėlius - 150, už daržovių, ankštinių ir kaupiamųjų kultūrų - 250, už uogynus ir sodus - po 700 litų už 1 ha. Šios subsidijos ekologiniams ūkiams bus išmokamos kasmet. Be abejonės, tai labai konkreti ir savalaikė parama dar pirmuosius žingsnius šalyje žengiančiai ekologiškai žemdirbystei.

Paklausa didesnė negu pasiūla

Iki šiol regiono ūkininkai švarios žemės ūkio produkcijos daugiausia parduodavo specialiose mugėse, kurios kas rudenį vyksta Vilniuje, Kaune, Klapėdoje. Pasak V. Gražinienės, mugės labai pakelia ūkininkų nuotaiką. Šiemet jau trečią kartą Vilniuje tokia mugė veikė prie Žemės ir miškų ūkio ministerijos. Čia ūkininkai sulaukė ir nuolatinių klientų, tiesiog maišais pirkusių ekologišką produkciją. Ir nesvarbu, kad ekologiškai išauginti vaisiai ir daržovės neatrodo tokie sodrūs kaip pertrešti trąšomis, o jų kaina 10-15% didesnė. Pirkėjai jau žino, ką perka ir kodėl. Tokiose mugėse ūkininkai paprastai parduoda viską, ką atsiveža, o neretai ir pritrūksta produkcijos.

Galimybės

Produkcija jau išauginama, todėl dabar ruošiamasi žengti kitą žingsnį - kurti šių švarių produktų realizacijos sistemą, taip pat pradėti nedidelius kiekius perdirbti pramoniniu būdu. Mažai kas ir Vilniuje žino, kad

Vilniaus Aušros vartai - ne tik religinė šventovė, bet ir vienas svarbiausių miesto urbanistinių architektūros paminklų. Tai gynybinės sienos, juosusios miestą 14 amžiuje, rytiniai vartai. Šiauros šaudymo angos išdėstytos fasadinėje vartų plokštumoje rodo vartų gynybinę reikšmę.

Nepatvarus bendradarbiavimas

Nutrūko Vilniaus ir "Snoro" bankų bendradarbiavimas, aptarnaujant "Visa" korteles. Pasak Vilniaus banko vadovo, "Snoro" bankas užsiprašė keturis kartus didesnio mokesčio už jų aptarnavimą, nei iki tol. "Visa" kortelės Lietuvoje priimamos 2000 vietų, o pasaulyje - 13 milijonų vietų, teigia Vilniaus banko vadovas. Iš viso Vilniaus bankas yra išplatinęs 28 tūkst. "Visa" kortelių, iš jų - 24 tūkstančiai - "Visa Elektron". "Snoras" yra išplatinęs per 24 tūkstančius "ImparCard" atsiskaitomųjų kortelių. Manoma, kad "Snoro" vadovų atsakymas aptarnauti "Visa" kortelių turėtojus yra vie-

na iš kovos dėl klientų formų. "Snoras" rengiasi stoti į tarpautinę "Visa" asociaciją. **R**

Kaunas bus pramogų miestelis

Kaune ties Sargėnais Vokietijos bendrove "Dr. Werner Pfeifer" ketina įrengti didžiulį prekybos ir pramogų miestelį. Miestelis užims 16 ha plotą. Jame įsikurs didžiulės parduotuvės, kavinės, viešbutis, krepšinio salė, bus įrengti teniso kortai. Pasak Kauno mero, darbo gaus apie 2 tūkst. statybininkų, vėliau, įrengus miestelį, turėtų būti sukurta apie 2 tūkst. darbo vietų. **R**

ūkininkavimo būdas jau įleidžia šaknis, tampa gyva, nors dar labai gležna viso šalies ūkio šakele. Ekologiniai ūkiai veikia ir kitose Lietuvos vietose, po ilgų žemės žaginimo metų sovietmečiu ūkininkai pagaliau pradeda ieškoti santarvės ir su žeme, ir su saviimi.

Ekologinę žemdirbystę nuolat propaguojančių profesorių Petro Lazausko ir Dalių Brazauskienės nuomone, būtent ekologinis ūkininkavimas gali prikelti ir atgaivinti ne geriausius laikus išgyvenantį mūsų žemės ūkį. Šios produkcijos paklausa didėja ir Vakaruose, ekologinę žemdirbystę remia Europos Bendrija. Neabejotina, kad ekologinė žemdirbystė ateityje taps vienu iš pagrindinių nuo taršos kenčiančios žmonijos ūkininkavimo būdų. Laiku parėmus švarią produkciją auginančius Lietuvos ūkininkus, galime tikėtis, kad jų produkcija ateityje galės konkuruoti Europos rinkoje.

Mes grįžtam gyventi į miestą sunkiausiu laiku

Lietuvos poetą **Edmondą Kelmicką** kalbina literatūros kritikas **Liudvikas Jakimavičius**

Liudvikas Jakimavičius: Pirmiausia norėčiau pasiteirauti apie Tavo naujausios knygos "Žiemos parafonija" atsiradimo istoriją, - kaip Tau kilo idėja išleisti tokią knygą, kaip atsirado Vytauto Kalinausko paveikslų galerija, ar jis specialiai tuos darbus kūrė knygai?

Edmondas Kelmickas: Beveik visi knygoje esantys eilėraščiai jau buvo spausdinti periodikoje. Naujų eilėraščių atsisakiau. Iliustracijas V. Kalinauskas kūrė specialiai knygai. Iš visų dailininkų jis man pasirodė įdomiausias. V. Kalinauskas ne tik iliustruoja, bet ir interpretuoja. Man reikėjo interpretuotojo. Viskas buvo labai garbingai padaryta. Aš jam pasiūliau perskaityti mano eilėraščius (tai visada yra nedrąsu autoriui), o jei jam pasirodytų įdomu ieškoti interpretacijų tokiai poezijai, tegu imasi darbo. V. Kalinauskas eilėraščius perskaitė ir po dviejų savaitių pasakė sutinkąs bendradarbiauti. Ir jam, ir man tai buvo įdomu.

L.J. Koks laikotarpio poezija spausdinama knygoje?

E.K.: Tuos eilėraščius pradėjau rašyti 1987-ųjų pabaigoje, o 1991-ųjų pradžioje baigiau "Žiemos parafoniją", paskutinį sonetą, ir pasinėriau į "bakalėjos" gyvenimą.

L.J.: Kai skaičiau Tavo knygą (ne kaip literatūros kritikas), ji stilistiškai man pasirodė labai vieninga. Tu ją turbūt labai greitai parašė?

E.K.: Ji iš tikrųjų labai greitai parašyta. Tai tokia asmeniška knyga, aš net vėliau pagalvojau, ar apskritai ji turi teisę egzistuoti. Kita vertus, "Dovydo psalmės" yra dar asmeniškesnės, nepaisant to,

jos yra labai universalios. Nėra ko blefuoti ir meluoti, kad, ieškant universalijų, reikia išsižadėti asmeninės patirties. Svarbu, kokioje vertybių sistemoje tu siūlai poeziją interpretuoti ir vertinti.

Tai nereiškia, kad aš bandau susitapatinti su Jokūbu, aš pats kaip žmogus ieškau, arba tiksliau, lyrinis herojus ieško išeities Senajame Testamente.

L.J.: Knygos epigrafu pasirinkai Šv. Augustino "Išpažinimų" ištirauką. Ar tai sugalvojai jau sudaręs knygą, ar jis tvyrojo prieš pradėdam?

E.K.: Šv. Augustino "Išpažinimai" man labai svarbi knyga. Tai savotiškas "pasigailėk". Kai ką nors labai asmeniškai leidi, kyla klausimas, kiek tai reikalinga kitam?..

L.J.: Žinoma, kiekvienas žmogus, kuo giliau atskleidžia save poezijoje, tuo jis yra universalesnis.

Dabar - kitas klausimas. Tavo antroje knygoje "Smėlis ant slenksčio" buvo labai ryškus slenksčio - išėjimo - motyvas.

Man atrodo, erdvės požiūriui išėjai iš Klaipėdos ir atėjai į Vilnių. Šioje knygoje Vilniaus motyvas vienas ryškiausių?

E.K.: Taip, tai yra Vilniaus eilėraščiai. O slenkstis man buvo ne tik geografinis, bet ir pasaulėžiūrinis. Svarbiausias to laikotarpio įvykis man buvo grįžimas į bažnyčią. Labai gaila tik, kad antroje knygoje "Smėlis ant slenksčio" yra per daug deklaratyvumo. Šioje knygoje, nors ir nuodėmingas, bet pats sau esu daug labiau krikščionis nei ankstesniojoje.

L.J.: Prisimenu kartą Klaipėdoje susitikau Rolandą Mošeną. Jis leikia gaty ir sako: "Einam pas Kelmicką, pakalbėsime apie poeziją".

Įsivaizdavau tada, kad ten kūrėsi kažkokia poetinė mokyklėlė, kad geriausias Klaipėdos poetas - Kelmickas.

Kaip dabar žiūri į tą miestą? Lyg ir nebeliko Tavo anų laikų mėmeliškos laikysenos?

E.K.: Visai neįsivaizduoju, kuo gyvena Klaipėda, nors nuvažiuoju ten kiekvieną šeštadienį. Klaipėdoje gyvena mano vaikai, žmona, motina. Kartais paskambinu Marijui Jonaičiui, nebent ką nors atsitiktinai sutinku. Bet net neįsivaizduoju, kas čia, Vilniuje, poetų ceche, vyksta.

L.J.: Kokį Tau atspaudą paliko gyvenimas su to laiko Vilniaus bohema - Rimu Buroku, Egidijum Steponavičiumi ir kitais?

E.K.: Būtų galima pasakoti linksmai. Bet per daug artimų žmonių mirė. Apie tai galima kalbėti tik liūdnai. Tikrai gaila daugelio talentingų žmonių - to paties Boriso Lazukino, Rimo Buroko, Petro, kuris penkis kartus sėdėjo kalėjime. Buvo daug gabių žmonių. Ir negaliu sakyti, kad juos sistema sužlugdė. Išaugus be pasaulėžiūros, reikėjo į ką nors atsiremti. Daug itakos man padarė Boria Lazukinas. Būtent jis atrado, kad reikia skaityti Bibliją.

L.J.: Knygą pavadinai "Žiemos parafonija". Parafonija yra lygiagretus dainavimas kvintos arba kvartos intervalu. Esi gal muzikavęs?

E.K.: Esu baigęs smuiko klasę.

L.J.: Ar tu muzikuoji ausdamas eilėraščių temas?

E.K.: Pagrindinė eilėraščių tema yra Jokūbas, Rachelė ir Lija. Knygos struktūra yra beveik kaip romano. Kalinauskas man ir patarė, kad "Parafonija" būtų knygos pradžioje, paskui - kiti eilėraščiai. Tie kiti eilėraščiai tas temas išplėtos ir paaiškina.

L.J.: Sonetų vainiką Tu parašė vėliau?

L.J.: Taip, jis parašytas paskutinis. Jame liečiamos visos temos. Rinkinį norėjau pradėti paskutiniu eilėraščiu "Namas". Ir knyga turėjo vadintis "Namas". Bet paskui supratau, kad tikslesnis knygos pavadinimas būtų "Žiemos parafonija", nors "Namas" - man vienas gražiausių eilėraščių.

L.J.: Kartą šnekėjom apie poeziją, ir Tu pacitavai Tomo Venclovos versną Dylan Thomas eilėraštį. Man atrodo, kad Tau labai artima ta intonacija.

E.K.:

*Dažniausiai tuo metu kai spalio vėjas
lediniais pirštais baudžia mano plaukus
o danguje liepsningas krabas plakas
ir tarsi krabas jį šešėlis vėjas
kada girdžiu pajūrio paukščių giesmę
o ant šakos nekantriai kosti varnas
silabinu krauju širdis užverda
suvirpa ir praranda žodžių prasmę*

Žinai, iš kur tas kalbėjimas? Iš "Dovydo psalmių". Tai pati geriausia (nukelta į 4 psl.)

■ JAV tikriausiai paskutini kartą pabandė sausio 28 d. taikiai išspręsti Irako krizę. JAV valstybės sekretorė Madeleine Albright griežtai išpėjo Irako prezidentą Saddamą Husseiną netrukdyti Jungtinių Tautų ginkluotės inspektorių darbui. Ji pagrasino, jog priešingu atveju Washingtonas yra pasirėngęs be tarptautinio pritirimo pradėti karo veiksmus ir sustabdyti Irako biologinių, cheminių ir branduolinių ginklų programas.

"Karinė operacija gali būti pradėta per kelias savaites", - pasakė M. Albright.

■ Baltųjų rūmų sekso skandalą tirianti Kennetho Starro komisija sausio 28 d. apklausė buvusį administracijos vadovą Leon Panett, tačiau daugiausia dėmesio buvo skiriama naujų liudytojų paieškom.

Baltųjų rūmų apsaugos darbuotojai galėtų daugiausia pasakoti apie prezidento Billo Clintono santykius su stažuotoja Monica Lewinsky, tačiau K. Starro komisija susidūrė su teisine problema: pagal Ap-saugos tarnybos kodeksą, jos darbuotojai negali pasakoti apie tai, ką matė vyriausybės pastatuose.

■ Vakarų Irane 33 žmonės žuvo ir 13 buvo sužeisti autobusui susidūrus su rūgšti gabenusiu sunkvežimiu. Pasak policijos pareigūnų, nelaimė įvyko sausio 28 d. maždaug 15 kilometrų nuo Hamadano miesto.

Daugelio sužeistųjų, apdegusių nuo rūgšties, būklė kritiška.

■ Alabamos valstijoje, Birminghame mieste, sausio 29 d. rytą įvyko sprogimas abortų klinikoje. Žuvo mažiausiai vienas žmogus, pranešė CNN.

■ Olandijos greitkelyje sausio 29 d. susidūrė maždaug 100 automobilių. Septyni žmonės buvo sužeisti.

Nesiliauja aistros dėl Marijos Gimbutienės knygų

Igyvendindami Prancūzijoje kilusią idėją išleisti žymiausių pasaulio moterų atlasą "Legendinės moterys", Lietuvos meno ir mokslo atstovai nusprendė rengėjams pasiūlyti Barboros Radvilaitės kandidatūrą. Jei būtų rengiamas daugiausia ginčų ir diskusijų sukėlusiu moterų pasaulinis sąrašas, i ji be konkurencijos patektų kita žymi lietuvė - mokslininkė archeologė Marija Gimbutienė.

Lietuvos knygynuose dar tebeguli pernai pasirodžiusi jos knyga "Senoji Europa". Norintys arčiau susipažinti su mokslininkės veikla galėtų rasti medžiagos didžiausiose Lietuvos bibliotekose, specialiuose M. Gimbutienės fonduose, kur sukaupti jos knygų ankstesni leidiniai ir teigiami atsiliepimai apie jos darbus. Toji ramybė sunkiai leidžia įsivaizduoti, kokios karštos diskusijos vyksta pasaulyje dėl M. Gimbutienės darbų bei idėjų, laužomos ietys konferencijose, spausdinami aršūs straipsniai bei knygos.

Populiarioji "Deivės kalba"

Bendraujant su užsieniečiais dažnai tenka išgirsti ir klausimą, ir tvirtinimą, kad "Marija Gimbuta - žymiausia Lietuvos moteris". Užtektų pamatyti, su kokia pagarba apie ją atsiliepia profesorė iš Serbijos Svenka Savič arba ištisas valandas su užsidegimu dievybių reikšmę nagrinėja knygų autorė psichologė Carola Meier-Seethaler iš Šveicarijos.

Tuo pat buvo išpirkta 1995 metais Munchene, Vokietijoje, išleista išpūdinga M. Gimbutienės knyga "Die Sprache der Göttin" ("Deivės kalba"). Kitais metais leidimas buvo pakartotas, kartu pasirodė ir dar didesnės apimties leidinys "Die Zivilisation der Göttin" ("Deivės civilizacija"), kuri, knygų platintojų teigimu, yra labai populiari ne tik Vokietijoje, bet ir Šveicarijoje bei kitose vokiškai kalbančiose šalyse.

Puikios poligrafinės kokybės, gausiai iliustruoti solidūs leidiniai knygų lentynose iškart patraukia dėmesį. Lietuviškai išleista "Senoji Europa" greta jų pasijustų kaip Pelenė, nekalbant apie tai, kad sunku iškaityti tamsiai mėlyname fone juodu šriftu išspausdintus tekstus. Gaila, kad Vokietijoje išleistos reprezentacinės M. Gimbutienės knygos dar nepasiekė Lietu-

Marija Gimbutienė

vos. Vieną jų, dar 1995 metais spausdinta, "Die Sprache der Göttin" ne iš karto pavyko surasti Mokslo akademijos bibliotekos stalčiuose, nes ji iki šiol dar neįtraukta į katalogus.

"Mūsų deivė Marija"

Marija Gimbutienė apdovano-ta įvairiomis premijomis, vieno JAV laikraščio išrinkta Metų moterimi, jai suteikti filosofijos, etnologijos mokslų garbės vardai, jos garbei leistos knygos, kurti filmai. "Mūsų deivė Marija", "Saliut sidabrinei Marijai", "Mokslininkė, kurios darbus cituoja visas pasaulis", "Moteris, i kurios namus puodeliui arbatos užsuka kino žvaigždės"... - tai tik kelių straipsnių apie Marija Gimbutienę antraštės.

Jos darbų įkvėpti kūrė dailininkai, poetai, kompozitoriai, žymūs Europos mitologijos žinovas Josefas Kempbelas M. Gimbutienę lygino su Jean Francois Champollion (1790-1832), išskaičiusiu Egipto hieroglifus.

Reikėtų pasakyti, kad greta lietuvių mokslininkės darbus pripažįstančių vis dažniau pasirodo ir gana griežtų vertinimų. Jau 1982 metais buvo kilęs nepasitenkinimas, kad "jei prasideda diskusija apie tai, ar iš tikrųjų anksčiau buvo garbinama dievybė, atrodė, kad būtų suabejota,

ar iš tikrųjų įvyko Antrasis pasaulinis karas". Atoveiksmių sukėlė ir neseniai pasirodę M. Gimbutienės veikalai vokiečių kalba bei Vysbadeno mieste surengta "Deivės kalbos" paroda.

Neolito laikai Vilniuje

Netrukus trys jaunos archeologės Brigitte Roder, Juliane Hummel ir Brigitta Kunz Munchene išleido nemažos apimties knygą "Deivių prieblanda" (Göttingendammerung), nagrinėjančią matriachato problemas archeologijos požiūriu. M. Gimbutienės deivių teorijos kritika čia peržengia mokslinio ginčo ribas. Skirsnys "Didžiosios deivės sužavėta" autorė Brigitta Kunz su tokia ironija ir iniršiu puola lietuvių mokslininkę, lyg ji būtų ne mokslinė oponentė, bet mirtinas asmeninis priešas. Autorė erzina, kad M. Gimbutienės šalininkai išaukštino profesorę iki dievybės, kad ji buvo iškilmingai palaidota Vilniuje, pelėdos formos urnoje. "Visai kaip neolito laikų matriachate", - rašė ji.

Jaunajai archeologei M. Gimbutienės senovės istorijos supratimas atrodo kaip fantastiškas istorijos atvaizdas, kuriame "kovos, kraujo ir užkariavimo paveikslai tokie dinamiški, kad greičiau primena nuotykių ro-

maną negu senovės istoriją".

"Kas buvo toji moteris, kuriai prieš akis stojo tokios vizijos?" - patetiškai klausė B. Kunz, su neslėpiama ironija pateikdama M. Gimbutienės teiginius ir juos komentudama. Trumpai peržvelgusi M. Gimbutienės biografi-ją, B. Kunz tvirtina, kad mokslininkės tyrinėjimų kryptį di-džiausią postūmį davė pasiūlymas dirbti Kalifornijos universitete, nes Los Angeles šešias-dešimtaisiais buvo naujo moterų judėjimo tvirtovė. Būtent čia ji suradusi savo naująją skaitytoją - moterų judėjimą.

Neolitas - Trečiasis reichas

B. Kunz net keliose straipsnio vietose susieja indoeuropiečių bei indogermanų kilmės aiškinimo klausimus su nacionalsocialistinėmis tezėmis bei Trečiuoju reichu: "Priešingai negu daugelis pirmąsias istorijos specialybės kolegu, po siaubingų nacional-socialistinių metų ji nemetė indogermanų kilmės klausimo, o atkakliai operavo įvairiomis, daugiausia iš XIX amžiaus kilusiomis mokslinėmis idėjomis, kurių romantiška prigimtis įsiliejo i Marijos Gimbutas kultūros sąvoka..."

Straipsnio autorei nepriimtina, kad M. Gimbutienę domino ne tik materialūs tam tikrų žmonių grupių palikimas, bet ir savęs

suvokimas uždaroje etninėje grupėje suvokiant identitetą, grindžiamą nuo erdvės iki kultūros, kalbos, nuo kalbos iki tautos, kad nacionalinės šaknys jos teorijose siekia priešistorę.

Smulkiai išnagrinėjusi ir su jaunatvišku įkarščiu kritikavusi visą Marijos Gimbutienės archeomitologijos teoriją, B. Kunz straipsnio pabaigoje vėl prikiša mokslininkei 1930 metų nacionalistinę didybės maniją, i vieną krūvą suplaka M. Gimbutienės biografijos detales ir žmonių taikaus sambūvio galimybių problemas.

Vienos žymiausių Lietuvos moterų idėjos ir hipotezės, matyt, dar ilgai nenustos jaudinti žmonių, kurstyti jų proto ir jausmų. Marijos Gimbutienės knygos išspausdintos anglų, vokiečių, italų, rumunų, ispanų, portugalų, prancūzų, lenkų, latvių bei kitomis kalbomis. Dvi trys ankstesnės lietuviškos knygos negali užpildyti žiojėjančios spragos. Būtina rasti galimybių išversti ir išleisti daugiausia ginčų keliančias paskutiniąsias Marijos Gimbutienės knygas ir pateikti jas įvertinti Lietuvos skaitytojams. Tuomet bus lengviau bendrauti ir polemizuoti su kardais mojuojančiais kitokių hipotezių šalininkais bei kūrėjais.

A. Mituzienė

LR

Vilniaus senamiesčio gyventojas

V. Kapočiaus nuotr.

Mes grįžtam gyventi į miestą sunkiausiu laiku

(atkelta iš 3 psl.)

sia poezija. Nežinau, koks bus A. Rubšio vertimas, bet S. Gedos vertimo negaliu skaityti. Jame nėra to pieteto, kurį turi jausti skaitydamas Šventą Raštą. Jis kalba apie prigimtį. Tai būtų tas pats, kas versti "Giesmių giesmę" kaip erotinės literatūros pavyzdį. Geriausias man pasirodė pažodinis Vlodo Jurėno vertimas. Kai matai, su kokia meile ir pedantiškumu žmogus verčia tas eiles, tai viskas įgauna kažkokią jėgą.

Kalėjimuose, man sakė vienas kunigas, "Dovydo psalmės" būna tokios nučiurintos, nuskaitytos, nes jose - visi žmogaus sielos niuansai. Ir nupuolimas, ir džiaugsmas, ir pakylėjimas, ir kas tik nori.

Iš ten - tvarkingas, griežtas ritmas. Staiga keičiasi alsavimas, apima visai kita nuotaika. Tarsi angelas sukruta. Bet ne angelas. Ateina ta malonės būseną, ir tu laužai ritmiką, išsprūsti iš griežtų eilėdaros rėmų, bet paskui vėl reikia grįžti, nes drausmės reikia. Tu grįžti i drausmę, bet staiga vėl keičiasi alsavimas, ir tu vėl tą drausmę laužai.

Skaitydamas Dylan Thomas jaučiu kažką panašaus. Kokia drausminga jo poezija ir kokie nesumeluoti tie taisyklių pažeidinėjimai.

L.J.: Skaitant knygą, išryškėja du planai: vienas - puolusio angelo, toje erdvėje - Vilnius, paryčio taksi; kitas planas biblinis. Kaip jie Tau natūraliai sudera?

E.K.: Rašydamas antrąją knygą išmaniau daugiau, bet neturėjau praktikos. Todėl ta poezija ir buvo deklaratyvi. Šioje knygoje nuodėmingumo suvokimas yra labai ryškus. Puikiai žinai, kad pateisinimo nėra. Negali apeliuoti i Dievo teisingumą, gali tik pasikliauti Jo gailėstingumu. Manydamas, kad apeliuoji i Dievo teisingumą, tarsi pasitelki Jokūbo ištisiją. Jis gyvena su dviem moterim. Labanas buvo pažadėjęs Jokūbui Rachelę. Atsibunda naktį palapinėje - žiūri, kad jam atvedė kitą moterį - Liją. Ir dar septynerius metus jis turi tarnauti Labanui, kad gautų mylimą Rachelę.

L.J.: Kalbant apie Tavo žiūrėjimo kampa, man kilo mintis, kad

eilėraščio lyrinis subjektas dažniausiai žiūri pro ryto nemigos langą. Ar Tau tuo laiku kyla kokių nors svarbių poetinių minčių?

E.K.: Tu labai tiksliai pataikei. Man apyaušris visada būdavo geriausios valandos.

L.J.: Ar tu imituoji apyaušrio situaciją, ar rašai eilėraštį apyaušry?

E.K.: Yra toks eilėraštis "Sugrįžimas i miestą":

Malūną sustabdys auksinis plaukas.

Žiema, išimylėjęliai ant ledo,

ant tvenkinio, kur vandenys vos juda,

koplyčią stebi, yrančią palaukėj.

L.J.: Malūną sustabdys auksinis plaukas?

E.K.: Taip, buvo tokia pasaka. Šukuojasi gražuolė, jos auksinis plaukas įkrenta i upę ir sustabdo malūną. O karalaitis išjoja jos ieškoti. Ieškojimas, ženklas, gaunamas iš kažkokios laukiamos ar įsivaizduojamos moters, kuris visą tavo besisukantį kasdienybės malūną sustabdo. Tai yra neįtikėtina. Nugyvenus tokią audringą gyvenimą, dar vienas nuotykis nebeturėtų nieko keisti. Staiga griūva visas tavo gyvenimas. Ir tu supranti, ką galima daryti, ko ne. Po ilgų blaškymųsi, netekčių pagaliau supranti, kaip reikia teisingai elgtis, bet neįstengi. Vėlgi dviprasmiška situacija.

L.J.: Tu gerai prisimeni Vilnių prieš koki dvidešimt metų. Tai buvo labai pilkas ir gražiai aptriušęs miestas.

E.K.: Aptriušęs nuo senatvės, bet ne nuo apleistumo. Prisimeni tą eilėraštį "Vilnius bunda lėtai..." Vilnius tada buvo senas miestas.

L.J.: Bet ta senovė turėjo neoromantinio kvapo?

E.K.: Jis buvo neįtikėtinai gražus. Aš su tokia nostalgija atsimenu - širšės Rotondoje, raudonas vynas. Ruožais krintanti saulė, Ateizmo muziejus, Kazimiero bažnyčia, mišios Šv. Mykalojaus bažnyčioje, vėl Rotonda. Nusileidimas, pakilimas, kažkas neįtikėtina. Buvo gyvas miestas. Jame buvo galima normaliai gyventi. Tas žodis "niekados" kažkaip sutaisykavo su tavo buvimu.

Dabar atsiveria durys i pasaulį, ir staiga tu matai, kad tau atidarė ne tas duris. Ir ne tik atidarė ne tas duris, bet dar išvogė tai, kas dar gera buvo likę tavo mieste. Miestas pasidarė apleistas ir apvogtas.

L.J.: Ar galėtum kaip anais laikais pereiti Bernudų trikampį - Vaiva - Rotonda - Žuvėdra.

E.K.: Niekaip. Dabar mano trikampis - Rašytojų sąjunga, Parodų rūmai, namai. Topografija yra sunaikinta. Paskutiniai mano

eilėraščiai parašyti namuose ir apie namus. Visas gyvenimas yra televizoriuje. Miesto nebematuoji žingsniais, matai tik pro mašinos veidrodėlį. Ne mano naktinis gyvenimas. Aš savo naktinį gyvenimą dažniau randu kokiame nors Briuselyje. Tikrai, taip buvo atsitikę. Sėdėjau vienoj kavinėj, o ten susirinko mano kartos žmonės - kiekvienais metais jie ten iš viso pasaulio suvažiuoja - ir surengė koncertą. Aš sėdėjau toj kavinėj ir gėriau už visus savo draugus, kurie anuomet neturėjo tokios galimybės. Tai buvo mūsų kartos muzika, tie patys eilėraščiai. Tada aš supratau, kad geografijsa nieko nereiškia. I kiekvieną miestą aš nuvažiuoju su tuo Vilniumi, koki atsimenu.

L.J.: Pastebėjau, kad tavo poezija nespalvinga lyg žiemos grafika - juoda ir balta. Ar tyčia atkajoji, suspaudi eilėraštį? Anksčiau buvai spalvingesnis.

E.K.: Pasirinkau būtent tokį variantą, kai juoda ir balta aiškiai nubrėžtos, kad nebūtų pilkos spalvos. Pilkas negali būti. Pilka mane daro mokesčių inspekcija, vyriausybė. Negaliu sau meluoti, kad nežinau, kas yra gera, o kas - bloga. Spalvos neišnyksta. Visą spalvų spektrą turi balta spalva. Aš to nesugalvojau. Gailluosi nespėjęs pataisyti vienos vietos, taip knygoje ir liko "Kalba yra kryptis varguolio delnui". Turėtų būti ne "kalba", o "malda". Nes jei sakai "kalba", atsiranda kažkokios spalvos, o "malda" visada yra juoda ir balta.

L.J.: Spėju, kad paskutinį sonetą parašei kaip pirmą, o paskui eksplikavai jį i keturiolika sonetų.

E.K.: Aš visada pykdavau si su forma (esu, kaip žinai, ne profesionalas ir puikiai suvokiu savo galimybių ribas). Visą laiką man buvo smalsu išbandyti šį žanrą. Neprisimeniu kas, berods, Justinas Marcinkevičius yra pasakęs, kad turbūt grafomanas sugalvojo sonetų vainiką. Prisimeniu V. Briusovo sonetų vainiką "Atlantida", - jis visai buvo nekvailas. Man buvo įdomu, kiek skaičius gali atgaivinti ir kiek skaičius, raidė gali numarinti kūrinio dvasią. Tame sonetų vainike nuolat kartojasi Mebijaus ratas. V. Kalinauskas jį supranta kitaip. Man Mebijaus ratas - kvaila begalybė. Tai yra materijos begalybė, kuri yra baigtinė. Tam tikra prasme sonetų vainikas yra tas pats kaip Mebijaus ratas. Bet toje materijoje dvasia ir gyvena.

L.J.: Parašyti sonetų vainiką yra brandos egzaminas kiekvienam poetui. Kiek išmokai iš Petrarkos, Šekspyro? Šis sonetų vainikas nėra tradicinis. Turinys lyg ir turėtų būti abstraktus. O čia aiški slinktis i kasdienybės plotmę.

(Bus daugiau)

Istorikas Jonas Dainauskas pasakoja prisiminimus apie Lietuvos rezistenciją prieš okupantus, atidarant 1941 m. sukilimo ir rezistencijos parodą Jaunimo Centre Chicagoje

Lietuvos Vyčių Vidurio centro suvažiavimas ir maldos kelionė

Lietuvos Vyčių 79 kuopa, veikianti Southfield, Michigan, š. m. rugsėjo 27-28 d. globojo Lietuvos Vyčių Vidurio centro rajono suvažiavimą ir maldos kelionę. Suvažiavime dalyvavo 42 vyčiai, atstovavę 7 kuopoms iš Michigano, Ohio ir Penssylvanijos.

Šeštadienį, rugsėjo 27 d., Comfort Inn viešbutyje vyko posėdis, kuriam vadovavo vidurio centro rajono pirmininkė Elena Mikalauskas. 79 kuopos pirmininkė Margaret Dapkus sveikino visus atvykusius ir linkėjo geros viešnagės. Vyko valdybos narių ir kuopų pranešimai bei ateities veiklos planų svarstymai. Atstovai pranešė apie š. m. rugpjūčio 7-9 d. Dayton, Ohio, vykusį 84-ąjį metinį seimą/suvažiavimą.

Buvo nutarta, kad 1998 m. pavasario seimas/kėgliavimo turnyras gegužės mėn. vyks Leimont, Illinois. Jį globos 16-oji kuopa, veikianti Chicagoje. Rudens seimas/maldos kelionė vyks Pittsburgh, Penssylvanijoje. Jį globos 25-ta kuopa. Abiejų suvažiavimų datos bus praneštos vėliau.

"Pagalba Lietuvai" vadovas Robert S. Boris pranešė, kad neseniai grįžo iš Lietuvos, kur keliavo su Catholic Medical Mission Board direktoriais. Jis pranešė, kad ką tik išleistoje statistikos knygoje įrašyta, kad "Pagalba Lietuvai" organizacija yra dos-

niausia labdaros organizacija, siunčianti medikamentus į Lietuvą. 58 milijonų dolerių vertės vaistų, medikamentų ir aparatūros nusiųsta ligoninėms, klinikoms, sriubos virtuvėms ir vienuolynams Lietuvoje. Per 1996 m. 12 talpintuvų buvo nusiųsta Lietuvon.

Vyko Vidurio centro rajono valdybos rinkimai. Naujos 1997-98 m. valdybos sudėtis: dvasios vadas - kun. Gediminas Kijauskas, Cleveland 25 k-pa; pirmininkė - Pranciška Petkuvienė, Dayton 96 k-pa; I vicepirm. - Brian Johnson, Pittsburgh 19 k-pa; II vicepirm. - Regina Juškaitė-Švobienė, Detroit 102 k-pa; III vicepirm. - Annamari Berger, Dayton 96 k-pa; išdininkė - Elena Mikalauskas, Dayton 96 k-pa; sekretorius - Bill Zager, Detroit, 102 k-pa; tvarkariai - Robert Pant, Dayton 96 k-pa, Ruth Gajauskas ir Joan Ortman iš Cleveland 25 k-pa; Kultūros komitetas - Theresa Žalagiriūtė-Medonis, Detroit 102 k-pa; Lietuvos reikalų komitetas - John Baltrus, Pittsburgh 19 k-pa; Ritualų komitetas - Pranciška Petkuvienė ir Lauretta Pant, Dayton 96 k-pa, ir Lee Moore, Pittsburgh 19 k-pa; patikėtiniai - Sylvia Jarosz ir Richard Marks, Cleveland 25 k-pa; ryšinininkė su visuomene ir žurnalu "Vytis" - Andrea Baltrus, Pittsburgh 19 k-pa; "Pagalba Lietuvai" - Robert S. Boris, Detroit, 102 k-pa, ir Micha-

el Petkus, Dayton 96 k-pa; Vidurio centro rajono apdovanojimai - George Mikalauskas, Dayton 96 k-pa.

Patikėtiniai patikrino knygas ir pranešė, kad jos vedamos tvarkingai.

Posėdis baigtas malda ir Vyčių himnu.

Maldos kelionė vyko Cappuchin vienuolyne, Detroit. Buvo aplankytas gerbiama kun. Joseph Solonus kapas ir sukalbėtos maldos šv. Bonaventure koplyčioje. Buvo rodomas istorinis filmas apie kun. Solonus gyvenimą. Kelionė buvo labai įspūdinga. Po kelionės visi vyko į ispanų restoraną vakarienei.

Sekmadienį, rugsėjo 28 d., vyko suvažiavimo užbaigimas. Šv. Mišias, kurios buvo laikomos Dievo Apvaizdos bažnyčioje, Southfield, Michigan, aukojo kun. Viktoras Krisčiūnevičius už mirusius ir gyvus Lietuvos Vyčius.

Mirusiųjų vyčių prisiminimą pravedė Pranciška Petkuvienė. Išvardinę mirusius narius, uždegto žvakutės, sukalbėtos maldos.

Maldos kelionės savaitgalį baigiant, sugiedotas Lietuvos Vyčių himnas.

Po šv. Mišių pietūs vyko parapijos salėje. Po gardžių pietų, visi atsisveikino, palinkėjo vieni kitiems saugios kelionės grįžtant į namus, ir iki kito suvažiavimo!

Regina Juškaitė-Švobienė

II-ji Lietuvos Tautinė Olimpiada ir VI-sios Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės

Pagal iš Lietuvos gautus vėliausius varžybų grafiko projektus, II-ji Lietuvos Tautinė Olimpiada numatoma vykdyti 1998 m. birželio 23-27 dienomis, o VI-sios Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės - 1998 m. birželio 27 - liepos 1 dienomis, Lietuvoje.

Varžybos vyks įvairiose Lietuvos vietovėse, tačiau didžiausia dalis, atrodo, bus Kaune.

II-je LTO-je numatomos šios sporto šakos: 1) baidarių-kanojų irklavimas, 2) boksas, 3) buriavimas, 4) dziudo, 5) dviračių sportas (trekas), 6) futbolas (soccer), 7) graikų-romėnų imtynės, 8) irklavimas, 9) krepšinis (vyru, moterų), 10) lengvoji atletika, 11) plaukimas, 12) rankinis (vyru, moterų) ir 13) sunkumų kilnojimas.

Olimpiados varžybose dalyvauja tik pajėgiausi sportininkai (pagal sporto šakų federacijų nustatytą kvotą ir įvykdžius olimpinis normatyvus) ir pajėgiausios komandos, laimėjusios atrankines varžybas (taip pat pagal sporto šakų federacijų

nuostatus). Komandinėse varžybose iš užsienio numatytos tik JAV ir Kanados lietuvių vyrų krepšinio rinktinės.

VI-siose PLSŽ-se numatomos šios sporto šakos: 1) orientavimosi sportas, 2) sportinis šaudymas, 3) regbis, 4) krepšinis (vyru ir moterų), 5) krepšinis 3 x 3, 6) buriavimas (optimisto klasė), 7) sportiniai šokiai, 8) dviračių sportas (kalnų, BMX), 9) kėgliavimas, 10) lauko tenisas, 11) plaukimas, 12) stalo tenisas, 12) šachmatai, 13) badmintonas, 14) tinklinis (vyru, moterų), 15) paplūdimio tinklinis, 16) biliardas, 17) sportinė žūklė, 18) kalnų slidinėjimas (jau įvyko 1997 m. rugpjūčio mėn. Australijoje).

VI-ųjų PLSŽ-nių tvarka beveik nesiskirs nuo ankstesnių PLSŽ-nių.

Be to, Olimpinių diena - "Sportas visiems" festivalis - vyks visoje Lietuvoje 1998 m. birželio 27 d.

Išsamesnė informacija bus pateikta netrukus.

ŠALFASS-gos Centro Valdyba

1998 m. ŠALFASS-gos vyrų senjorų krepšinio pirmenybės

1998 m. vyrų senjorų (35 m. ir vyresnių) krepšinio pirmenybės įvyks **1998 m. kovo 28-29 d.** Clevelande, Ohio. Vykdo Clevelando LSK Žaibas.

Senjorų klasei priklauso 35 metų ir vyresni vyrai, pagal 1998 m. gruodžio 31 d. duomenis, kitaipariant, gimusieji 1963 metais ir vyresni.

Pradinė komandų registracija privalo būti atlikta iki 1998 m. vasario 7 d. pas turnyro vadovą Vidą Tatarūną, šiuo adresu:

Vidas Tatarūnas, 8697 Harvest

Home Dr., Mentor, OH 44060; tel. (440) 209-0440; faksas: (216) 481-6064; E-mail: vidas_tatarunas@keybank.com

Po pradinės registracijos bus pranešta varžybų apimtis ir kitos tolimesnės detalės.

Dalyvavimas atviras visiems ŠALFASS-gos klubams bei kitiems vienietams, atlikusiems 1998 m. ŠALFASS-gos metinę registraciją.

ŠALFASS-gos krepšinio komitetas
ŠALFASS-gos centro valdyba

Brockton, MA

Rengiamės minėti Vasario 16-ąją

Brocktono lietuviškų organizacijų atstovai, sukviešti Lietuvių Bendruomenės Brocktono apylinkės pirmininko Stasio Eivos, nustatė Vasario 16-osios minėjimo tvarką.

Vasario 12 d. 10:00 val. ryto organizacijų atstovai apsilankys pas miesto merą, kuris pasirašys proklamaciją, skelbiančią Vasario 16-ąją Lietuvos šventę Brocktono mieste.

Sekmadienį, vasario 15 d., 10:30 val. ryto iškilmingos šv. Mišios šv. Kazimiero bažnyčioje už Lietuvos laisvės kovotojus; organizacijos dalyvauja su vėliavomis. Po šv. Mišių prie žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklo padedamas vainikas ir vyksta prie miesto rotušės pakelti Lietuvos vėliava, kuri iškilmingai ten plevėsuos visą savaitę, skelbdama Brocktono gyventojams, kad Lietuva gyva.

Pagrindinė minėjimo dalis - vasario 15 d., 3 val. p. p., šv. Kazimiero salėje. Kalbės poetė, rašytoja, filosofijos daktarė Mirga Girmiuvienė, kuri šalia savo pagrindinio darbo, kaip AT&T

kompanijos kompiuterių moderatorė, randa laiko dirbti Bostono liutuanistinėje mokykloje. Minėję dalyje išgirsime garsųjį Bostono vyrų seketą (šiuo metu - kvartetą), kuris su koncertais yra apvažinėjęs Ameriką nuo Atlanto iki Ramiojo vandenyno. Kompozitoriaus Juliaus Gaidelio įkurtam seketui dabar vadovauja Daiva Navickienė.

I minėjamą kviečiami Brocktono miesto ir Massachusetts valstijos atstovai.

Rengiantis Vasario 16-osios minėjimui aktyviai ir solidariai pasireiškė: šv. Kazimiero parapija, Lietuvių Bendruomenė, Šaulių Sąjunga, BALFas, Lietuvos Vyčiai, Lietuvių Katalikių Moterų Sąjunga ir Montello Lietuvių Tautinis Klubas.

Visi Brocktono ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai susirinkti paminėti Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 80-ąją sukaktį ir aštuonerių metų sukaktį Nepriklausomybės atstatymo 1990 metais kovo 11 dieną.

LB valdybos pirmininkas
Stasys Eiva

PLB institucijų pirmininkai

(atkelta iš 2 psl.)

PA 19006, USA.

PLB Kontrolės komisija tikrina PLB valdybos, PLJS valdybos ir kitų PLB bei PLJS institucijų finansinę atskaitomybę, surašo atskaitomybės tikrinimo aktus ir juos pateikia atitinkamoms ins-

titucijoms - PLB seimui arba PLJ Kongreso atstovų suvažiavimui tvirtinti.

PLB inf.

DARBININKO

prenumerata

priimama

(718 827-1351)

IŠ VISUR

- **Sausio 13-osios** žuvusių prie TV bokšto ir Parlamento rūmų Vilniuje minėjimą sausio 13 d. surengė Amerikos Lietuvių Tarybos Chicago skyrius. Pamaldos vyko Jėzuitų koplyčioje, o po jų minėjimas Jaunimo Centre.

- **Balio Sruogos**, rašytojo, poeto, dramaturgo, minėjimas vyko sausio 25 d. Chicago Jaunimo Centre. Programoje prisiminta rašytojo biografija, skaitytos raštų ištraukos, koncertas. Dalyvavo muzikas Manigirdas Motiekaitis.

- **Pasaulio Lietuvių Bendruomenės** garbės teismo nariai savo pirmininku išsirinko Eugenijų Čuplinską iš Kanados, kuris PLB seime buvo gavęs daugiausia balsų. Kiti garbės teismo nariai yra Viktoras Baltutis iš Australijos, Vacys Garbonkus iš JAV, Vytautas Kutkus iš JAV ir dr. Antanas Stepanas iš Australijos.

- **Skulptoriaus Antano Mončio** muziejus Palangoje, padedant Lietuvos Kultūros ministerijai, sėkmingai vykdo pasta-to pertvarkymo darbus. Tikimasi, kad birželio mėnesį įvyks nuolatinės ekspozicijos atidarymas. Prancūzijoje gyvenęs ir kūręs skulptorius visus savo darbus padovanojo Palangos miestui. Kūriniai jau pervežti Lietuvon. Jie meno ekspertų įvertinti arti pusės milijono dolerių.

- **Chicago Jaunimo Centro** keturiasdešimtąjį gimtadienį minint, sausio 9 d. Čiurlionio galerijoje atidaryta dokumentinių plakatų paroda.

- **Maspeth, NY**, Viešpaties Atsimainymo lietuvių parapija vasario 15 d. minės veiklos 90 metų sukaktį.

- **Kun. dr. Juozas J. Grabys**, Amsterdam, NY, lietuvių parapijos klebonas, sausio 13 d. atšventė amžiaus 75 metų sukaktį.

- **Arkiavysk. Jonas V. Bu-laitis** vasario 2 d. šventė kunigystės 40 metų sukaktį.

- **Floridus Lietuvių Dienos** šiais metais įvyks vasario 20-22 d. St. Jude's Cathedral Center, St. Petersburg, FL.

- **Detroit, MI**, Vasario 16-osios minėjimas įvyks vasario 8 d. Dievo Apvaizdos kultūros centre. Pagrindinis kalbėtojas bus Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. Jonas Račkauskas.

Meninę programą atliks Virgos Šimaitytės vadovaujama kapela "Malūnėlis". Minėjamą rengia Detroito Lietuvių Organizacijų Centras ir Lietuvos Vyčių "Pagalba Lietuvai" padalinys.

- **Kun. Izidorius Gedvila**, Sunny Hills, FL, sausio 2 d. atšventė amžiaus 75 metų sukaktį, o vasario 21 d. švęs kunigystės 50 metų jubiliejų.

- **Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui ir p. Almai Adamkuvienei** išvykstant į Lietuvą, išleistuvių vakariene buvo suvuošta Willowbrook pokylių salėje, Willow Springs, IL, sausio 25 d.

- **Akademinių Skautų Sąjūdžio** studijų dienos balandžio 3-5 d. vyks Resurrection Center, Woodstock, IL. Studijų dienų tema: "Draugystė - Dievui, Tėvynei, artimui".

- **Kun. Jonas Dėdinas** sausio 10 d. atšventė amžiaus 75 metų sukaktį.

Elektrėnų sporto mokyklos jaunieji ledo ritulininkai treniruotėje V. Kapočiaus nuotr.

"Vyrai, tik nesimuškite!"

"Vyrai, tik nesimuškite!" - plakatą su tokiu lietuvišku užrašu laikė krepšinio rungtynių žiūrovai, veidus išsidažę Lietuvos vėliavos spalvomis. Pirmą kartą

NBA čempionate susitikto du lietuviai vidurio puolėjai - 33 metų Arvydas Sabonis ir 22 metų Žydrūnas Ilgauskas. Pirmasis žaidžia Portlando "Trail Blazers", - ant-

rasis - Clevelando "Cavaliers".

Sausio 20 d. Clevelande vykusiose rungtynėse laimėjo Portland "Trail Blazers" komanda - 86:84. Arvydas Sabonis žaidė 23 minutes ir pelnė 6 taškus, Žydrūnas Ilgauskas žaidė 27 minutes ir pelnė 14 taškų. **LR**

Lietuvė kops į aukščiausią Pietų Amerikos kalną

Panevėžietė gydytoja Rūta Kripaitytė išskrido į Pietų Ameriką dalyvauti žygyje į aukščiausią žemyno viršukalnę - Akonkagvą - 6960 m. į Andų kalnyno viršūnę alpinistė kopia kartu su 5 amerikiečiais. Įkopimas numatomas paskutinėmis sausio arba

pirmosiomis vasario dienomis. Rūta Kripaitytė - vienintelė moteris šioje ekspedicijoje. 1996 metų spalį Rūta Kripaitytė su 12 Sankt Peterburgo alpinistų Himalajuose bandė įkopti 8167 m aukščio Džoulagiri, tačiau prasidėjus pūgoms žygi nu-

traukė. Gydytoja kineziterapeutė į kalnus laipioja jau 16 metų. 1995-aisiais buvo įkopusi į Makinlį - 6163 m. Dar anksčiau - į Lenino - 7143 m, Korženevskajos - 7106 m viršukalnes Pamyro kalnyne, Chan Tengri - 6695 m Tian Šanyje. **R**

Škaitytojai rašo "Darbininkui"

"Class Action Complaint" Helsinkio komisijai dėl nuosavybių negrąžinimo Lietuvoje

Gruodžio mėn. 18 d. "Drauge" atspausdintas korespondento pokalbis, aprašantis mano lankymąsi Washingtone ir pasiskundimą Helsinkio komisijai dėl nuosavybių negrąžinimo Lietuvoje. Nustebau, kad nemažas skaičius tautiečių reagavo į tą straipsnelį ir man atsiuntė laiškus pasiteiravimų. Taip susidarė galimybė pateikti "Class Action Complaint". Tokį bendrą nusiskundimą aš ir keletas lietuvių pasiuntėme senatoriui Alfonse D'Amato, Chairman, Commission on Security and Cooperation in Europe (Helsinki Commission).

Laiško kopijas, su priedais, taip

pat pasiuntėme: Stuart E. Eizenstat, US Spec. Envoy on Property Claims in Central and East Europe; Keith Smith, US Ambassador to Lithuania; Erika B. Schlager, Counsel for International Law, CSCE; Trevor Evans, Baltic Desk Officer, U. S. Dept. of State.

Lietuviai, tebeturintys problemų su nuosavybių grąžinimu Lietuvoje ir norintys prisidėti prie šio bendro "Class Action Complaint", galite parašyti man. Atsiųsiu informacijos, ką reikia daryti.

Vytautas J. Šliūpas, P.E.

2907 Frontera Way
Burlingame, CA 94010

Gatvės muzikantas

V. Kapočiaus nuotr.

UNIONTOURS kviečia 1998 metais keliauti su jais.

Siūlo šių kelionių paketus:

APLANKYKITE 3 PABALTIJO SOSTINES: Taliną, Rygą ir Vilnių. 8 naktys, 9 dienos viešbutyje, skrydis ten ir atgal, anglų kalbanti gidai, visi bagažų pervežimai ir kt.

PAMATYKITE MIESTUS BALTIJOS REGIONE: 3 naktys viešbutyje. Su skrydžiu arba be jo. Galima pasirinkti: Kopenhagą, Taliną, Helsinkį, Kiel, Rygą, Vilnius, Bergen, Oslo, Varšuvą, St. Petersburgą, Stockholmą ir Reykjaviką.

SKRISKITE Į SMITHSONIAN INSTITUTO rengiamą 30-tąjį METINĮ TAUTINĮ FESTIVALĮ, kuris vyks Nations Mall, Washington, DC, š. m. birželio 25 - 28 ir dar liepos 2 - 5 dienomis. **PIRMA KARTĄ DALYVAUS LIETUVA, LATVIJA IR ESTIJA.** Siūlome paketą, į kurį įeina viešbutis bei skrydis ten ir atgal.

1998 m. **NAUJOVĖ** - kultūriniai kruizai tarp sostinių. Burlaiviu (schooner) plaukite iš Stockholmą į Kopenhagą arba atgal. Pamatysite gražųjį pietų Švedijos archipelagą su daugeliu salų.

Apie visas šias keliones gausite daugiau informacijų skambindami ERIKUI (UNIONTOURS) tel. 212 - 683 9500 arba 800-451-9511.

UNIONTOURS

245 Fifth Ave.

New York, NY 10016

Tel. 212 683 9500 800 451 9511 Fax: 212 683 9511

Internet: <http://www.uniontours.com>
E-mail: travel@uniontours.com

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

**žiema ir pavasarį, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!**

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

**Dėl daugiau informacijų skambinti:
AIREX TRAVEL AGENCY**

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370

(201) 947-2189

Naujajam Prezidentui nevalia pasirinkti savo premjerą

Aušra Lėka

Vyriausybė turi grąžinti savo įgaliojimus naujai išrinktam Prezidentui tą dieną, kai jis pradeda eiti savo pareigas, sausio 10 d. paskelbė Konstitucinis Teismas. Tačiau įgaliojimų grąžinimas nereikia Vyriausybės atsistatydinimo. Prezidentas turi teikti Seimui paklausimą dėl pasitikėjimo Ministrų Pirmininku, ir, jei parlamentarai jį pareikia, darba tęs ta pati Vyriausybė. Prezidentui pagal Lietuvos Konstituciją suteikiama tik teorinė galimybė siūlyti savo kandidatą į premjerus.

Konstitucinis Teismas Vyriausybės prašymu nagrinėjo, ar 1996 m. gruodžio 10 dienos Seimo nutarimas patvirtinti Vyriausybės programą ketveriems metams neprieštarauja Konstitucijai. Sausio 10 d. teismas paskelbė, jog nutarimas neprieštarauja pagrindiniam valstybės įstatymui.

Seimo dauguma sprendžia, kas vykdys jos politiką

"Konstitucinio Teismo išaiškinimas bus naudingas visiems būsimiems Lietuvos prezidentams, nes jame išsamiai paaiškinama tarpusavio sąveikos principai keičiantis valdžioms", - po posėdžio sakė Vyriausybės atstovavęs valstybės konsultantas Stasys Šedbaras, beje, buvęs Konstitucinio Teismo teisėjas.

Konstitucinis Teismas išaiškino, jog Vyriausybės įgaliojimų grąžinimas naujai išrinktam valstybės vadovui tėra mandagumo ženklas, ir Prezidentui privалу skirti tą patį Ministrą Pirmininką, jei tik juo tebeapsitiki Seimas.

Priklausomai nuo valstybės valdymo formos, egzistuoja du pagrindiniai vyriausybės sudarymo procedūrų modeliai: parlamentinis ir neparlamentinis. Lietuva - parlamentinė valstybė su kai kuriais pusiau prezidentinės respublikos valdymo ypatumais. Tad, kaip ir daugelyje Europos šalių, Ministrą Pirmininką ren-

Tokią išvadą sausio 10 d. paskelbė Konstitucinis Teismas

kasi parlamentas, tiksliau, jo dauguma. Prezidentui tenka skirti Seimo daugumos palaikomą premjerą ir tvirtinti Vyriausybę, kurios programai Seimas gali pritarti. Kitaip nebus suformuota valstybės funkcionavimą užtikrinanti vykdomosios valdžios institucija.

Nors Vyriausybę pagal Konstituciją formuoja ir Seimas, ir Prezidentas, tačiau jų vaidmuo ir uždaviniai nevienodi, nurodė Konstitucinis Teismas. Seimas čia veikia kaip tautos atstovybė, kuriai atsakinga Vyriausybė. Prezidento rūpestis - sudaryti daugumos remiamą Vyriausybę, todėl jis, nors ir turi pasirinkimo teisę, turi neignoruoti parlamento daugumos. "Darytina prielaida, kad Prezidentas negali laisvai pasirinkti Ministro Pirmininko ar ministrų kandidatūrų, nes visais šiais atvejais minėtų pareigūnų skyrimas priklauso nuo Seimo pasitikėjimo ar nepasitikėjimo jais. Kartu negalima ignoruoti ir to, kad Prezidentas, būdamas vykdomosios valdžios dalis, turi tam tikrą politinio poveikio galimybių Vyriausybės personalinės padėties formavimui", - pažymėjo Konstitucinis Teismas.

Beje, analogiškos vyriausybės formavimo tradicijos laikomasi ir kitose Europos parlamentinėse valstybėse.

Įgaliojimų grąžinimas - mandagumo ženklas, bet ne atsistatydinimas

Ką tuomet reiškia Konstitucijos nuostata, jog Vyriausybė turi grąžinti savo įgaliojimus naujai išrinktam Prezidentui?

Vyriausybės atsistatydinimas ir įgaliojimų grąžinimas nėra tapačios sąvokos, paaiškino Konstitucinis Teismas. Išrinkus Prezidentą tėra numatytas įgaliojimų grąžinimas, tai būtų galima priskirti "mandagumo atsistatydinimui", kuriuo pareikiama pagarba valstybės vadovo institucijai. Įgaliojimų grąžinimas suteikia galimybę Prezidentui patikrinti, ar Seimas toliau pasitiki Vyriausybę. Jei parlamenta-

rai pareikia pasitikėjimą Ministrų Pirmininku, Prezidentas skiria tą patį premjerą.

"Galimybė pakeisti vieną ar kitą ministrą - tai jau politinių diskusijų objektas", - paskelbus Konstitucinio Teismo išvadą žurnalistas sakė S. Šedbaras.

Ką gali ir ko negali valstybės galva

Žinoma, Prezidentas turi teorinę galimybę siūlyti savo kandidatą į premjerus, tačiau "tai būtų tik Prezidento tam tikro politinio nebrandumo demonstravimas", įsitikinęs S. Šedbaras.

Kai kurie politikai, įrodinėdami pakankamai dideles Prezidento galias, citavo Konstituciją, kurioje nurodoma, jog Prezidentas net gali paleisti Seimą, jei šis iš eilės dukart per 60 dienų nepritaria Vyriausybės programai. Tiesa, tuomet naujai išrinktas Seimas gali kelti klausimą dėl pirmalaikio prezidento rinkimų. Bet šis atvejis, pasak S. Šedbaro, numatytas tik labai nestabiliaus Seimo (pavyzdžiui, subyrėjus koalicijoms) atvejui, jei tarpusavyje niekaip nepavyktų sutarti dėl premjero.

Taigi Lietuvos Prezidento ga-

lios formuojant Vyriausybę tėra simbolinės ir savaite po rinkimų karštingės pradėta Ministrų kabineto portfelio dalybų karštingė galima atšaukti. Juolab kad Konstitucinio Teismo nutarimas yra galutinis ir neapskundžiamas.

Bet gali kilti ir toks klausimas: ar nėra kolizijos tarp tiesioginių prezidento rinkimų ir menkų jo galių formuojant vykdomąją valdžią? Gal tuomet valstybės vadovą pakaktų rinkti Seime?

Sterilizuotų vyrų daugėja

Dvidešimt du milijonai kinų buvo sterilizuoti 1995 metais. Šie duomenys paskelbti Pekine vykusioje tarptautinėje demografų konferencijoje. Ekspertai teigia, kad tai "liudija padidėjusią vyrų atsakomybę planuojant šeimą".

"Nors šis skaičius, palyginti su šalies gyventojų skaičiumi, nėra toks svarus, tačiau Kinija pirmąją pasaulio taikant vyrų sterilizavimo metodą", - teigė mokslinio tyrimų instituto prie Seimo planavimo valstybės komiteto profesorius Liu Junžuna. LA

NY - VILNIUS - NY

\$444 plus mokesčiai

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-77-VYTIS

Internet <http://www.travelfile.com/get/vtours.html>
E-mail: VYT TOURS EARTHLINK.NET

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

**Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas
nuo DURŲ iki DURŲ**

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

FEBRUARY PICK-UP SCHEDULE

February 6	Philadelphia, PA	11-12 noon
February 7	Brooklyn, NY	12-1 pm
February 9	Whiting, NJ	1-2 pm
February 11	Newark, NJ	11-12 noon
February 16	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
February 18	Kearny, NJ	11-12 noon

For more information call 914-258-5133

718-348-4709

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$444 r.t.

One way to Vilnius \$350

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- Skambučiai į Lietuvą - 62 c/minute
- Pinigų pervedimas į Lietuvą
- Didžiausia lietuviška parduotuvė "DOVANA"

Siuntinių agentūra "VILTIS" praneša, kad visi kalėdiniai siuntiniai buvo pristatyti gavėjams prieš Kalėdas. Mūsų visų pastangomis šios Kalėdos daugeliui Lietuvos žmonių buvo ypatingos, pradžiuginusios Jūsų kalėdinėmis dovanomis iš Amerikos.

Visiems, besidomintiems, kada "VILTIES" atstovas atvyks į Jūsų miestą paimti siuntinių, pranešame, kad artimiausiu metu Jūs gausite naują, išsamų siuntinių surinkimo tvarkaraštį su konkrečiomis dataimis įvairiuose miestuose. Sekančiame "Darbininko" numeryje bus skelbiamas vasario mėnesio antros pusės tvarkaraštis.

Taigi vėl kviečiame Jus pradėti ruošti siuntinius ateinančiam konteineriui, kurį siųsime Velykų proga vasario pabaigoje - kovo pradžioje.

Worcester, MA

Vasario 16-tosios minėjimas

Lietuvių Organizacijų Taryba Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 80 metų sukakties minėjimą ruošia vasario 15 dieną, sekmadienį.

10 val. ryto bus aukojamos iškilmingos šv. Mišios už Lietuvą Aušros Vartų parapijos bažnyčioje dalyvaujant vietos vyskupui. Organizacijos dalyvauja su vėliavomis, nariai - uniformuoti. Moteris, turinčias tautinius drabužius, prašome jais pasipuošti. Po Mišių, ten pat salėje po bažnyčia, Lietuvos Vyčių 116-kuopa visus pamaldų dalyvius kviečia kavutei.

3 val. popiet minėjimas įvyks Maironio Parko didžiojoje salėje. Pagrindinis kalbėtojas bus Algis Gureckas - buvęs Lietuvos atstovas nuolatinėje misijoje Jung-

tinėse Tautose. Meninę programą atliks Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas vargonininkės Onos Valinskienės.

Tarybos valdyba prašo organizacijas ir atskirus asmenis dalyvauti šv. Mišiose, minėjime ir suteikti auką. Aukos skiriamos pagal aukotojų pageidavimą: "Dovana Lietuvai", Tautos fondui, Lietuvių Bendruomenei ir Amerikos Lietuvių Tarybai (AL-Tui).

Aukos galima įteikti minėjime ar pasiunčiant Organizacijų Tarybos išdininkui Algiiui Glodui, 37 Sandy Glen Drive, Holden, MA 01520.

Po minėjimo kavutė, užkandėliai, kuriuos paruos skautės, ir pabendravimas. J.M.

Dr. Ameliją Milukaitę-Matulaitienę prisimenant

Dr. Ameliją Milukaitę-Matulaitienę buvo kilusi iš gausios ir garbingos Milukų šeimos, kuri savo darbais gražiai reiškėsi Amerikoje, puoselėjo lietuvišką spaudą, kultūrą, palaikė bei rėmė katalikišką veiklą.

Ameliją buvo gimusi 1917 m. balandžio 13 d. Brooklynne. Čia buvo gimusi ir didžioji Milukų šeimos dalis. Iš viso šeimoje užaugo 7 vaikai.

Amelijos tėvai 1920 m. grįžo į nepriklausomą Lietuvą. Ameliją ten užaugo, lankė kazimieriečių gimnaziją Kaune ir ją baigė labai gerais pažymiais. Medicina studijavo Vytauto Didžiojo Universitete, baigė 1939 m. (15-tą laidą). Studijas baigė per jauna, tad baigimo diplomą gavo tik po metų.

Kaip gydytoja, dirbo Kaune. 1944 metų vasarą su visa šeima pasitraukė į Vakarus. Gyveno Vienoje, Innsbrücke, nuo 1945 m. prie Stuttgarto. Dirbo DP stovyklose kaip gydytoja.

Amelijos tėvai į Ameriką atvyko kiek anksčiau, o ji - 1947 metų rudenį. Apsigyveno Brooklynne. Su laiku susirinko visa Milukų šeima.

Ameliją pirmiausia turėjo stažuotis ir išlaikyti reikiamus egzaminus. Išlaikiusi juos, kaip gydytoja dirbo ligoninėje Rahway, NJ. Paskui perėjo dirbti į Industrial Medicine. Ilgai dirbo Squibb kompanijoje, o po to N.Y. Telephone kompanijoje kaip gydytoja, kol išėjo į pensiją.

1951 m. sukūrė šeimą su Antanu Matulaičiu. Užaugino dvi dukteris ir sūnų.

Dr. Amelija Milukaitė - Matulaitienė

Ameliją buvo religinga, atsidavusi šeimai, savo profesijai, rėmė vienuolynus, parapijas, jaunuoliams apmokėjo pilną išmokslinimą į kunigus. Kai Tėv. Paulių Baltakį, OFM, paskyrė vyskupu, ji buvo viena iš organizatorių parūpinti vyskupui vyskupišką lazda. Veikė savo profesijos draugijoje.

Paskutinius 3 metus sunkiai sirgo ir mirė vėžio pakirsta. Iš Apreiškimo parapijos bažnyčios palaidota Šv. Karolio kapinėse, L. I., šalia savo tėvų. Liko jos vyras Antanas Matulaitis, gyvenęs Richmond Hill, NY; dukra Onytė, gyv. Manhatane, NY; sūnus Jonas, gyv. Cincinnati, OH.

Velionė, neieškodama viešumos, veikė savo aplinką, stengdamasi padaryti ją geresnę. Visada rimto veido, rūpestinga, visada ir geros, jautrios širdies. Tokia ji išliks atmintyje tų, kurie ją pažino.

(P.J.)

Philadelphia, PA

Philadelphijos apylinkės Lietuvių Bendruomenės valdybos ruošiamas Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas įvyks **vasario 15 d.**, sekmadienį. **Šventę prasidės iškilmingomis mišiomis 10:30 val. ryto Šv. Andriejaus bažnyčioje ir bus tęsiama Lietuvių Namuose (2715 E. Allegheny Ave.) 2:00 val. po pietų.** Minėjime dalyvaus miesto meras Ed Rendel, angliškai kalbą pasakys Paul Goble, "Laisvosios Europos" radijo Washingtono biuro direktorius, lietuviškai žodį tars Asta Banionytė, Amerikos LB Washingtono įstaigos vedėja. Meninėje programoje pasirodys Vinco Krėvės lituanistinės mokyklos vaikučiai, tautinių šokių grupė "Žilvinas" ir Šv. Andriejaus parapijos choras. Po minėjimo vaišės.

Dalia Jakienė

Philadelphijos apylinkės LB valdybos narė

Lietuviška mokykla Baltarusijoje

Baltarusijoje Rodūnios mieste atidaryta sekmadieninė lietuviška mokykla. Ją lankys apie 20 čia gyvenančių vaikų ir paauglių. Lietuvių kalbos, Lietuvos is-

torijos ir geografijos, etnokultūros čia mokys Pelesos mokykloje dirbantys mokytojai lietuviai. Ši mokykla - septintoji lietuviška švietimo įstaiga Baltarusijoje. LR

1997 metų gruodžio 25-tą, Kalėdų dieną, mirė daktarė Aldona Čarnekaitė-Birutienė. Paskutiniu metu gyveno J. Matulaičio globos namuose, Putnam, CT. Nedaug betruko iki 100 metų, nes buvo gimusi 1898 m. rugsėjo 27 d., Kirsnoje, Rudaminos valsčiuje, Marijampolės apskrityje, Juzės ir Antano Čarnekių šeimoje.

Nuo pat vaikystės jos gyvenimas buvo pilnas nenumatytų įvykių ir nenuilstamos energijos, siekiant mokslo. Dr. Birutienė buvo nenuilstama dvasios ir kūno jėga, kuri visą gyvenimą reikėsi meile artimui, neišmatuojama kantrybe, visada giedria nuotaika, santūrumu, kuklumu, užuojauta vargstantiems ir, kaip daktarės, pagalba ligoniui. Ji rado savo pašaukimą pediatrijoje, pagalbą vaikui laikė pirmoje vietoje. Jai kalbant apie vaikus, jos veidas švytėdavo.

Pradinį mokslą gavo privačiai. Vėliau lankė gimnazijas Kaune, Vilniuje ir 1916 metais baigė gimnaziją Voroneže. Pirmojo pasaulinio karo metu Vilniaus, Kauno, vėliau ir Marijampolės gimnazijas perkėlė į Voronežą. Tuo pasirūpino ano meto susipratę mokytojai ir tėvai. Karo metu dar studijavo Petrapilyje biologiją ir lotynų kalbą. Jau iš nepriklausomos Lietuvos kelios studentės išvyko į Berlyną studijuoti medicinos, jų tarpe ir Aldona Čarnekaitė.

1924 m. baigė mokslą isigydama medicinos mokslų daktarės laipsnį.

Verta paminėti ištrauką iš gydytojos pediatrės Elenos Miknevičienės straipsnio "Gydytoja, Mokytoja, Mama", kuris pasirodė Lietuvos spaudoje.

"1925 metais dr. A. Birutienė buvo pakviesta į Kauno universiteto Medicinos fakulteto Vaikų kliniką vyresniosios asistentės

Worcester, MA

Lankėsi Ministras ir Ambasadorius

Sausio 11 d., sekmadienį, Naujosios Anglijos Lietuvos Vyčių apygardos iniciatyva į Worcesterį atvyko Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas ir Lietuvos ambasadorius JAV Stasys Sakalauskas, lydimi Bostono apygardos Lietuvių Bendruomenės atstovo Gintaro Čepo. Susitikimas su šiais garbiniais svečiais vyko lietuvių Šv. Kazimiero parapijos salėje. Globojo Lietuvos Vyčių 26-ta kuopa. Pirmininkavo Vivian Rodgers. Ji susirinkusiųjų vardu juos pasveikino, Ministrui ir Ambasadoriui įteikė dovanėles. Invokaciją sukalbėjo Lietuvos Vyčių 26-tos kuopos dvasios vadas kun. Juozas Petrauskas, MIC. Miesto valdžios atstovė Stacey A. DeBoise perskaitė miesto burmistro Raymond Mariano sveikinimą, nes jis pats negalėjo dalyvauti.

Naujosios Anglijos apygardos Lietuvos Vyčių pirmininkas Bill Pacientini pristatė užsienio reikalų ministrą Algirdą Saudargą, paprašė tarti keleto minučių žodį, o vėliau atsakyti į klausimus, nes laikas buvo ribotas. Svečiai netrukus vyko į Bostoną. Ministras kalbėjo apie Lietuvos problemas, kurių, sakė jis, yra apščiai. Partizanai kovojo dėl laisvės atgavimo, dainuojanti revoliucija - tai vis kova dėl laisvės. Laisvė pasiekta, 50 metų trukusi okupacija praėity, bet kovos etapas dar nebaigtas, tęsiasi ir šiuo metu norint atstatyti Lietuvą ir įvesti į pilnutinį demokratijos kelią. Daug sunkumų reikia nugalėti, o greitai neįmanoma to pasiekti, kalbėjo Ministras, bet kovojame ir žengiamo priekį. Ekonominė padėtis nebloga, pažymėjo jis.

Toliau Ministras kalbėjo apie

A. a. dr. Aldonos Birutienės atminimui

Dr. A. Birutienė su brolio dukra Liučija Čarnekaitė-Jasiukevičiene Putname, 1997 m.

pareigoms, kur dirbo 18 metų.

Ji buvo gabi lektorė, kalbėjo aiškiai, gražiai, idomia. Mėgo pedagoginį darbą, rengė gydytojų pediatrų motinos ir vaiko sveikatos centrams. 1940-1943 metais skaitė trečiojo kurso studentams medikams "įvadą į vaikų ligas", dėstė Lietuvos Raudonojo Kryžiaus seserų ir akušerių bei vaikų ligas Žemės ūkio akademijos studentėms Dotnuvoje.

Kai lankėmės Vaikų klinikoje, mums atrodė, kad dr. A. Birutienė yra spiritus movens (judanti dvasia)".

Šio straipsnio padaugintas nuotraukas buvo galima pasiimti kartu su amžinos atminties paveikslėliu šermeninėje.

1944 metais, kaip daugelis lietuvių, pasitraukė į vakarus ir

Biručių šeima. Išėivių stovyklose daktarė teikė medicininę pagalbą jos reikalingiems. 1949 metais šeima atvyko į JAV.

Man artimai teko bendrauti su daktare Birutiene jau jos gyvenimo saulėlydy. Kaimynystėje gyvendamos galėjome dalintis praeities prisiminimais, švenčių papročiais ir skaudžiais įvykiais tėvynei siekiant laisvės. Kiek galėdama aprūpindavau ją spauda, radijo pranešimais ir žiniomis iš Lietuvos. Dalindavomės nuomonėmis. Mačiau, kad jai buvo labai svarbi kiekviena žinia apie įvykius Lietuvoje. Pagaliau džiaugėmės sulaukusios Lietuvos nepriklausomybės atgavimo.

Daug prisiminimų daktarė pasakojo iš praeities: apie tėvus, seserį Jadvygą Čarnekaitę-Grigienę, su kuria nemažai vargo ir

nepritekliaus patyrė karo metu besimokydamas Petrapilyje ir Voroneže. Liūdėjo, nes sesuo, nors ir jaunesnė, prieš 10 metų mirė.

Pasakojo apie brolių Voldemarą Vytautą Čarneckį, kuris buvo pirmas nepriklausomos Lietuvos finansų ministeris, o išde buvę 300 rublių. Vėliau jis ėjo įvairias diplomatinės pareigas. 1941 metais su žmona ir penkiais vaikais išvežtas į Sibirą ir iš ten nebe grįžęs. Išvežus brolio šeimą į Sibirą, daktarei buvo leista įeiti į jo butą. Pamačiusi peleninėje brolio pypkę, daktarė ją pasiėmė. Tos pypkės istorija buvo spausdinta Lietuvoje ir čia.

Kilusi iš giliai susipratusių šeimos, daktarė Birutienė buvo labai jautri ir nepalaužiamo ryžto Lietuvos dukra. Po pirmojo pasaulinio karo, Lietuvai labai sunkiu ir pavojingu metu, jauna studentė Aldona tiek pasidarbovo tėvynės labui, nevengdama pavojų, kad buvo apdovanota Vyties Kryžiaus ordinu. Reikia pažymėti, kad šiuo ordinu buvo atžymėtos tik keturios Lietuvos moterys.

Dr. A. Birutienė paliko trijų sūnų - Stasio, Algirdo ir Jurgio šeimas, šešis anūkus ir tris proanūkius. Visi palikuonys puikiai kalba lietuviškai.

Amžino poilsio vieta jai tapo Šv. Karolio kapinės Long Islande, NY, šalia vyro pulkininko Stasio Biručio, mirusio 1972 metais ir dviejų anksti jaunystėje mirusių anūkų - Rimanto ir Tomo.

Nors dr. Birutienei ne mylimos Lietuvos žemėje teko atsigulti amžinam poilsui, bet į kapo duobę buvo įberta sauja žemės iš Lietuvos, nuo jos tėvų kapo.

Amžinoji šviesa tešviečia jautrios širdies daktarei, kuri tiek gero įnešė į žmogaus gyvenimą.

Elena Ruzgienė

Viskas vyko tik anglų kalba. Lietuvių organizacijų atstovai ir atstovės buvome "pakrikštyti" vytėmis ir vyčiais.

Užsienio reikalų ministrui Algirdui Saudargui teko susidaryti nuomonę, kad Worcesteryje nėra lietuvių, atvykusių po antrojo pasaulinio karo ir pastaruju laiku. Pirmadienio rytą vietos laikraštį "Telegram and Gazette" buvo įdėtas straipsnis apie Lietuvos užsienio reikalų ministro ir ambasadoriaus atsilankymą, kuriame paminėta tik Lietuvos

Vyčių organizacija ir nė vienos kitos.

Ačiū solistei Marytei Bizinkauskaitei, kad sugiedoję Lietuvos himną, po kurio buvo kavutė.

Worcesteryje turime dvi Lietuvos Vyčių kuopas, su kuriomis eilę metų gražiai bendradarbiaujame. Galėjome bendradarbiauti ir šį kartą. Būtime viską atlikę puošniau, visi sutilpę ir visi buvę patenkinti, nes mūsų skaičius nėra didelis. Tad - ar einame vienybės keliu?

Janina Miliauskienė

10 METU MIRTIES SUKAKTIS

A. + A.

Dr. AMELIJA MILUKAITĖ-MATULAITIENĖ

mirė 1988 m. vasario 6 d. 10-ties metų mirties sukakties proga mišios bus aukojamos šeštadienį, vasario 7 d., 11 val. Pranciškonų vienuolyno koplyčioje Brooklyn, NY.

Giminės, draugai ir pažįstami kviečiami dalyvauti pamaldose.

Antanas Matulaitis ir šeima

PADĖKA

A. + A.

ANTANINA EIDUKEVIČIENĖ

mirė 1997 m. gruodžio mėn. 19 d.

Nuoširdžiai dėkojame kun. Stasiui Railai ir kun. Vytautui Palubinskui, aukojusiems gedulingas šv. Mišias. Ačiū kun. Stasiui Railai už sukalbėtą rožančių ir palydėjimą į kapines.

Dėkojame vyskupui Pauliui A. Baltakiui, OFM, kun. Jonui Pakalniškiui ir Tėv. Pranciškui Giedgaudiui, OFM, už dalyvavimą atsisveikinime.

Esame dėkingi giminėms ir draugams, dalyvavusiems atsisveikinime ir palydėjusiems į kapines. Ačiū labai visiems už aukas našlaičiams Lietuvoje ir Liet. Kat. Religinei Šalpai.

Ačiū taip pat Marytei Šalinskenei už nuoširdų ir rūpestingą patarnavimą.

Jasaičių ir Eidukevičių šeimos

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vasario 16-tosios dienos minėjimas New Yorke rengiamas šia tvarka:

11:15 val. - Mišios Atsimainymo par. bažnyčioje Maspeth, NY.

12:30 val. - pietūs mažojoje Kultūros Židinio salėje. Veiks Kultūros Židinio kavinė.

3 val. popiet - akademinė programa didžiojoje Kultūros Židinio salėje. Minėjimą rengia Jungtinis Komitetas, kurį sudaro atstovai iš JAV LB New Yorko apygardos valdybos, ALTO Tarybos ir Tautos Fondo. Komitetui vadovauja Kestutis Bileris, JAV LB New Yorko apygardos pirmininkas. *Daugiau informacijų žiūr. skelbime šio puslapio apačioje.*

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, aukos Mišias ir pasakys pamokslą Viešpaties Atsimainymo parapijoje Maspeth, NY, vasario 15 d. 11:15 val. parapijos 90 metų sukakties ir Vasario 16 d. minėjimų proga.

Vasario 20 - 23 d. jis dalyvaus Floridos lietuvių dienose St. Petersburg, FL.

Mišios už a. a. Amelijos Milukaitės - Matulaitienės 10-ties metų mirties sukakties proga bus šeštadienį, vasario 7 d., 11 val. ryte Pranciškonų vienuolyno koplyčioje Brooklyne. Giminės, draugai ir pažįstami kviečiami dalyvauti pamaldose.

Mirga Girniuvienė, poetė, rašytoja, filosofijos daktarė, Bostono lituanistinės mokyklos mokytoja, kalbės Brocktone Vasario 16-sios minėjime š. m. vasario 15 d., 3 val. popiet Šv. Kazimiero parapijos salėje.

Radiojo laidos iš Vilniaus girdimos šiaurės Amerikai 5906 ir 5880 kilohercų dažniu kiekvieną dieną 7 val. vak.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO 80 metų sukakties

MINĖJIMAS

įvyks sekmadienį, vasario 15 d.:

11:15 val.: MIŠIOS - Atsimainymo par. bažnyčioje Maspeth, NY;

Giedos Jungtinis Apiešimo ir Atsimainymo par. choras. Vad. Asta Barkauskienė.

Tolimesnė programa vyks Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

12:30 val. popiet - Pietūs mažojoje Kultūros Židinio salėje. Veiks Kultūros Židinio kavinė.

3:00 val. popiet - Akademinė programa didžiojoje Kultūros Židinio salėje:

Pagrindinis kalbėtojas - **Algirdas Rimas**, buvęs JAV Ambasadoriaus pirmasis padėjėjas Vilniuje.

Meninė dalis: pianistas **Gabrielius Alekna**, smuikininkas **Vilhelmas Čepinskis**, Jungtinis Apiešimo ir Atsimainymo parapijų choras, vadovauja **Asta Barkauskienė**.

Minėjimą rengia ir visus atsilankyti kviečia

JAV LB New Yorko apygardos valdyba, Amerikos Lietuvių Tarybos NY skyrius, Tautos Fondas.

Sudie, legendini chorinės muzikos maestro

Prof. Saulius Sondeckis

Sausio 11 d. po sunkios ir ilgos ligos New Yorke mirė Lietuvos berniukų ir jaunųjų choro "Ažuoliukas" įkūrėjas bei ilgametis vadovas Hermanas Perelšteinas.

Anapilin išėjo nepaprastai daug Lietuvos muzikinei kultūrai nusipelnęs choro dirigentas, pedagogas, legendinis maestro, į muziką atvedęs tūkstančius Lietuvos vaikų ir paauglių.

Šiandien spausdiname žiupsnelį iškilus Lietuvos muziko dirigento prof. Sauliaus Sondeckio prisiminimų apie vėlonį.

Hermanas Perelšteinas

Hermano Perelšteino, vieno žymiausių Lietuvos muzikų, reikšmę mūsų kultūrai sunku pervertinti. Jo įkurtas berniukų ir jaunųjų choras "Ažuoliukas", kuriam velionis vadovavo dvidešimt metų, tapo Lietuvos muzikinio gyvenimo pažiba, sulaukė aukšto tarptautinio pripažinimo.

19 metų Atlanto vandenynas skyrė "Ažuoliuko" tėvą nuo jo vaikų - skirtingų kartų nuostabaus choro dainininkų. Prieš kelėtą metų, nors ir sunkių ligų puolamas, jis dar buvo atvykęs į Lietuvą, džiaugėsi matydamas savo gimtinę nepriklausomą ir laisvą. Neprarasdamas gyvenimo džiaugsmo ir dvasios stiprybės, draugams, giriantiems jo metų nepaliestą išvaizdą, tartum pokštaudamas sakė: "O vėžiukas vis po truputį graužia ir graužia... bet jaučiuosi neblogai, dar pagyvensiu". Liga savo aukos nepaliko, sunkus insultas metams priakino lovoje, kol galutinai nutraukė gyvybės siūlą.

23 kūrybos metai Lietuvoje, nuveikti darbai stebina ir žavi. H. Perelšteino legendą viena

"ažuoliukų" karta perduota kitai, o žymieji jo mokiniai prof. Povilas Gylis, H. Perelšteino ipėdinis, dabartinis "Ažuoliukų" vadovas Vytautas Miškinis, "Jaunosios muzikos" choro vadovas Vytautas Augustinas, Vakarės Lopas ir kiti tęsia mokytojo pradėtą darbą.

Genialus (nebijokime šito žodžio!) pedagogas, vaikų ir jaunimo auklėtojas, sukūręs ir kūrybinėje praktikoje igyvendinęs, o išvykdamas iš Lietuvos savo ipėdiniams palikęs vientisą muzikinio auklėjimo sistemą. Jo mokyto ir auklėjimo metodai davė ir tebeduoda nuostabių rezultatų. Tai Hermano Perelšteino mokykla, kuria Lietuva gali didžiuotis.

Jo 1959 m. sukurtas berniukų choras "Ažuoliukas" - tuo metu analogo neturintis fenomenas. Tai sakau neužmiršęs jau ne vieną šimtmetį egzistuojančių Leipzigo, Drezdeno ar Vienos profesionalių berniukų chorų. H. Perelšteino metodas unikalus tuo, kad į "Ažuoliuką" greta ypač gabių patekdavo ir vidutinių mu-

zikinių gabumų vaikai.

Buvusioje Sovietų Sąjungoje iš H. Perelšteino mokėsi Maskva ir Kijevas, daugelis kitų. Prisimenu, kokį furorą Maskvoje sukėlė pirmosios "Ažuoliuko" gastrolės kartu su Lietuvos kameriniu orkestru. Jis pirmasis savo metodiniais darbais ir gyva pedagogine praktika įrodė, kad berniukų balso mutacijos periodas nėra toks ilgas ir neliečiamas kaip buvo manoma. Jis paneigė ir versiją, girdi, choruose dainuojančių vaikų balsai "išsinešioja" ir suaugę jie nebegalės tapti gerais dainininkais.

Tuo metu pasaulį stebino angeliško balso italų "vunderkindas" Robertino Lorėti. "Ažuoliuke" jam antrino tik Lietuvoje žinomas Vladimiras Prudnikovas. H. Perelšteinas, klausydamas įrašų, lygindamas juos su savojo Vladimiro dainavimu, kartą sakė: "Robertino ilgai nedainuos". Šiandien R. Lorėti mažai kas prisimena, o V. Prudnikovas tapo aukščiausios klasės dainininku.

Jo elgesys, laikysena, bendravimas su žmonėmis rodo, kad H. Perelšteinas buvo ypač gerai auklėjamas šeimoje: sąmoninga disciplina, pareigos jausmas, pagarba vyresniesiems, elgesio normos, jausmų kultūra, stabdanti egoistinio "aš" agresyvumą, skatinanti atjausti ir suprasti kitus. Jau vaikystėje įdiegti žmogaus taurumą atspindintys bruožai tapo nedalomą ryškios asmenybės dalimi. Tie bruožai puošė jį visą gyvenimą.

Žmogus išlieka gyvas savo darbais. H. Perelšteino asmenybė ir ryški veikla liks puikus kelrodas ateinančioms Lietuvos muzikų kartoms.

DARBININKUI paremti aukojo

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiu stiprinti ir atsilyginę už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 20 dol.: Kun. Vytautas Volertas, Mississauga, ONT. Canada; Emilija Balciunienė, Hot Springs, AR; V. Alksninis, Ashford, CT; R. Butrimas, Kensington, CT; Lijolė Zidonis, New Haven, CT; R. Zujus, Uncasville, CT; S. Augaitis, Watertown, CT; Dr. J. A. Gylis, Naples, FL; V. Bikenavicius, Seminole, FL; Adelaide Balbata, St. Petersburg, FA; Alg. Skudzinškas, Baltimore, MD; R. Legeckis, Silver Spring, MD; Elena Paliulis, Cambridge, MA; D. Paliulis, Framingham, MA; Antonia Wackell, Worcester, MA; Birute Padleckis, Linden, NJ; G. Sliogeris, Long Island City, NY; H. Laucius, Paterson, NJ; V. Jokubaitis, Toms River, NJ; Danutė Pliuskytė, Brooklyn, NY; Mirga Viciulis, Elmhurst, NY; J. Daubenas, Forest Hills, NY; Danutė Bobelis, Massapequa Park, NY; R. Meskauskas, Rego Pk, NY; Stasė Bobelis, Kingston, NY; Aleksandra Sakys, Lancaster, OH; A. Bukys, Willowick, OH; M. Karaska, Fredericksburg, VA; Chas. L. Woody, Oak Harbor, WA.

Po 18 dol.: Stasė Kavaliunas, New Smyrna Beach, FL.

Po 10 dol.: J. Astas, Hamilton, ON, Canada; S. Adamonis, Los Angeles, CA; E. Antanaitis, Mission Viejo, CA; Petrė Petkelis, San Marino, CA; Elizabeth Navikas, E. Hartford, CT; V. Saimininkas, East Hartford, CT; Birutė Karmazinas, Groton, CT; Alg. Simonaitis, Hartford, CT; Br. Lemešis, Manchester, CT; V. Barius, Monroe, CT; J. Strungys, Water-

bury, CT; J. Liudzius, New Britain, CT; P. Karosas, New Britain, CT; Anastazija Semaska, New Britain, CT; V. Kronkaitis, North Branford, CT; V. Peckaitis, Old Seybrook, CT; V. Abromaitis, Putnam, CT; Wm. Hanson, Ft. Lauderdale, FL; Irena Laukaitis, Ft. Myers, FL; Regina Talluto, Ft. Myers, FL; V. J. Milcius, Ocala, FL; Z. Daukantas, St. Petersburg, FL; A. Juodvalkis, Burbank, IL; K. Martinkus, Chicago, IL; Laima Vaiciunienė, Chicago, IL; J. Vitenas, Oxon Hill, MD; Stefa Subatis, Arlington, MA; Janina Capkauskas, Brockton, MA; Otilija Valiunas, Brockton, MA; Josephine Lapsys, Dedham, MA; St. Marcinkevicius, Shrewsbury, MA; Z. Gavelis, So. Boston, MA; L. P. Alinskas, Westford, MA; J. Radas, Livonia, MI; Kun. V. Krisciunavicius, Warren, MI; J. Palevicius, Hudson, NH; Domicėlė Rackauskaitė, Nashua, NH; S. Stoncius, Nashua, NH; A. Grajauskas, Cliffside Park, NJ; A. Nagy, Haledon, NJ; J. Bortkevicius, New Brunswick, NJ; F. A. Sluzas, Kearny, NJ; Sophie Dembauskas, Kendall Park, NJ; J. Miknevičius, Linden, NJ; Anelė Dulakis, Newark, NJ; L. Rimkus, Parlin, NJ; Walter Balnys, Wildwood, NJ; Liucija Kasuba, Brooklyn, NY; J. Rudis, Brooklyn, NY; G. Makareviciene, Copiague, NY; Roma Kraujalis, Farmingdale, NY; Helen Gagas, Jamaica, NY; Helen Johnson, Jamaica, NY; Aldona Liepinaitis, Kew Garden, NY; P. Zuyus, Maspeth, NY; Bertha Bedel, No. Bellmore, NY; Tadas Alinskas, Ridgewood, NY; J. Dabuzinskas, Richmond Hill, NY; Ant. Matulaitis, Richmond Hill, NY; Aldona Svalbonas, Rich-

mond Hill, NY; Jadvyga Vebeliunas, Richmond Hill, NY; M. Bajorunas, NY; Ona Barauskienė, Woodhaven, NY; Eleonora Balanda, Cleveland, OH; Laima Tvarkunas, Bensalem, PA; M. Cernius, Wyncote, PA.

Po 5 dol.: L. Balaisis, Lasalle, QC Canada; Pr. Judickas, Hot Springs, AR; Birutė Prasauskas, Lomita, CA; R. Taunys, Putnam, CT; Julia Navakas, St. Petersburg, FL; Eugenija Treimanis, St. Petersburg, FL; D. Buracas, Baltimore, MD; Vyt. Vaskys, Crownsville, MD; Elena Valuntis, Severna Pk, MD; J. Gudukas, Centerville, MA; V. Kalibatas, So. Boston, MA; Ona Jakulis, Avon, MA; A. Paliulis, Saugus, MA; Mrs. J. Norusis, Allentown, NJ; J. Stokas, Cranford, NJ; M. Moleris, Englishtown, NJ; Antanina Skrudys, Jersey City, NJ; Adelė Lauraitis, Linden, NJ; Maria Jasenas, Medford, NJ; O. Adams, Brooklyn, NY; Birutė Ashebergas, Elmhurst, NY; Casimira Genevich, Elmhurst, NY; Helen Matulonis, Maspeth, NY; Mary Kober, Pt. Washington, NY; V. Gadliauskas, Ridgewood, NY; Audronė Melynys, Ronkonkoma, NY; S. Karmazinas, Woodhaven, NY; Alf. Mazeika, Jamaica, NY; Theresa R. Mazeika, Devon, PA; P. Makarauskas, Philadelphia PA; J. Botyrius, Ridgewood, NY; Magdalena Shimkus, Scranton, PA; A. Vaiciunas, Wakefield, RI; Ilija Moston, Cottleville, TN.

Kiekviena auka yra didelė pagalba DARBININKUI.

Laikraščio ateitis, tuo pačiu ir lietuvių išsivijimo priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti. Nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko administracija

SKELBIMAI

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT, 06277 (sk.)

Puiki proga moteriai, teisėtai atvykusiai į JAV, mokančiai virti ir namų ruošos darbus, isikurti šiame krašte. Rašykite: Villa St. Joseph, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) **bendrovės savininkas**, Washington, DC, ieško darbininko, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. Galima dirbti 10-12 val. per dieną su viršvalandžiais. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel.: (202) 244-2373. (sk.)

Išnuomojamas kambarys, Greenpoint, NY, kultūringai (pagel-dautina nerūkančiai) moteriai. Skambinti ir palikti žinią su savo telefonu (212) 618 - 7393 (voice mail) arba (718) 383-0372. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimoje. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Giraitėje (Ashford, CT) **parduodamas** statybai patvirtintas žemės sklypas 1,2 akro dydžio. Dėl smulkesnių informacijų skambinti Romui Keziui (vakarais) tel. (718) 224-9134. (sk.)

"Lietuvos aidas" - patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išsivijus lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgalio-tiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Sesuo M. Angela Balchunas, Chicago, IL - 20 dol.
Juozas Bandžiukas, Seminole, FL - 15 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **vasario 7 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Klientų patogumui atidaromas naujas poskyris New Yorko mieste. Mūsų agentas **Julius** teiks patarnavimus Jums patogiu laiku. Tel. (718) 348-4709.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami **doleriais** per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK, 4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629 tel. (773) 838-1050.